

SANOMAT Seurakunta

3/2021 www.salonseurakunta.fi 29.5.2021

Luovalle riparille
2022 voi vielä
ilmoittautua
s. 7

Iloa ja toivoo kesään!

Eläkkeelle
lähdön ilo ja
haikeus s. 8-9

Kävele ja
jumppaa hyvää
maailmaan! s. 10-11

Barokista kansan-
virsiin, laulusta
luuttuun s. 16

Arjesta ja pyhästä

Kun sitten koitti helluntaipäivä, he olivat kaikki yhdessä koolla. Yhtäkkiä kuului taivaalta kohahdus, kuin olisi käynyt raju tuulenpuuska, ja se täytti koko sen talon, jossa he olivat. He näkivät tulenlieskoja, kuin kieliä, jotka jakautuivat ja laskeutuivat itse kunkin päälle. He tulivat täyteen Pyhää Henkeä ja alkoivat puhua eri kielillä sitä, mitä Henki antoi heille puhuttavaksi. (Ap.t. 2:1–2).

Viime sunnuntai oli helluntaipäivä, jota myös kirkon syntymäpäiväksi kutsutaan. Näin korona-aikaan, vaikka ehkä jo (toivotavasti) sen jälkimainingeissa, tuntuu, että monet juhla-ajat menevät ohi vähän niin kuin huomaamatta.

Vaikka itse kirkkovuoden juhlaan ei omassa elämänrytmissä kuuluisikaan mitään erityistä kirkollista toimeliaisuutta, rytmittävät nuo ajat silti usein ihmisen elämää. Helluntain tietämällä alkaa useimmiten mökkeilykausi. Ehkä kevään ensimmäiset piknik-kokoontumiset puistoissa, tai muuta yhdessä olemista ja puuhastelua.

Kun elämä on kontakteiltaan rajoitettua, eikä erilaisia tapahtumiakaan voi rajoitusten vuoksi järjestää, on ikään kuin elämä muuttuisi jossakin määrin yksiulotteiseksi. Seurakunnankin toiminnasta jäi nyt ainakin torimessu jälleen järjestämättä; yksi kevään merkki sekini.

Korona-ajasta voi nähdäkseni tehdä ainakin sen johtopäätöksen, että mieli kaippaa elämään erilaisia ulottuvuuksia. Vaikka käsitys kirkkovuodesta ja sen eri juhlien merkityksistä ehkä olisikin hämärtyneessä, on oikein, että kalenterissamme pidetään kiinni vuosittaisista erityisistä ajanjaksoista, myös arkipyhistä. Kaikki ei voi määräytyä tarkoituksenmukaisuuden perusteella, vaan mieli kaippaa vaihtelua, arkea ja juhlaa, maallista ja pyhää, yksinäisyyttä ja yhteisöllisyyttä, ja näiden limittymistä toisiinsa.

Jo vuonna 1964 filosofi Herbert Marcuse kirjoitti teoksen ”Yksiulotteinen ihminen”, jossa hän varoitti mukautumasta massatiedotuksen vangiksi. Hänen mukaansa nykyaikaiseksi mielletty teollisuusyhteiskunta tuottaa ihmisille keinotekoisia tarpeita, joi-

den tyydyttäminen johtaa kriittittömyyteen ja näköalattomuuteen ja viimein tekee yksiulotteisen ihmisen.

Siksi tarvitaan moniulotteisuutta, joka mahdollistaa kriittisen suhtautumisen ympäröivään todellisuuteen. Arki tarvitsee pyhän vastavuoroisuutta.

Alussa siteeraamassani Raamatun kohdassa limittyvät erikoisella tavalla toisiinsa toisaalta eriytyminen, toisaalta yhteisyys. Kertomus nostaa esille kysymyksen ihmisten mahdollisuudesta yhteyteen, silloinkin kun näyttää siltä, että kieli erottaa ja tekee toisen ihmisen ymmärtämisen mahdottomaksi.

Jatkaakseni filosofien siteeraamista, muuan Ludwig Wittgenstein totesi, että kieleemme rajat ovat maailmamme rajat. Tarkoittamatta ottaa kantaa kysymykseen Jumalasta hän kuitenkin korosti kielen rajojen merkitystä toteamalla vielä, että jos Jumala näkisi ihmisten pään sisään heidän keskustellessaan Jumalasta, Hän ei ymmärtäisi kenestä ihmiset puhuvat.

Ei siis ihme, jos meillä ihmisillä on joskus

vaikeuksia ymmärtää toisiamme, varsinkin jos hyvää tahtoa puuttuu.

Onneksi helluntai kertookin siitä, että ihmisten yhteys ei perustu inhimillisiin tekijöihin, vaan ykseys on Hengen yhteyttä, jossa kirkon ykseys perustuu siihen, että Kristus on yksi. Kun tämä muistetaan, eivät meidän pienet inhimilliset eroavaisuutemme nyt niin kovin vaarallisia ole, kirkosakaan.

Toivotan kaunista kevättä ja kesää teille kaikille,

Timo Hukka
kirkkoherra

Babylonin Sanna eli Deuterokanoninen dekkari

TIMO VIITANEN

Onko Raamatussa yhtään salapoliisikertomusta? Vastaus voi riippua siitä, minkä katsotaan kuuluvan Raamattuun. Kaikkein parhaat dekkarinovellit löytyvät nimittäin Danielin kirjan kreikankielisestä tekstistä, joka poikkeaa siitä seemiläisestä tekstimuodosta, jonka mukaan meidän kirkkoraamattuumme on Danielin kirja käännetty. Parhaissa suomalaisissa raamatunlaitoksissa nämä jännittävät tarinat ovat kyllä mukana, yleensä ns. apokryfikirjojen (eli deuterokanonisten kirjojen; ks. sivu 14) joukossa, ”lisäyksiä” Danielin kirjaan. Vilkaisepa, löytyvätkö omasta Raamatustasi!

Ehkä tunnetuin näistä tarinoista on kertomus Susannasta, jonka C. M. Bellman on ruotsalais-suomalaisessa kulttuuripiirissä ikuistanut ”Babylonin Sannana”. Kaunis Susanna asuu puolisoineen Babylonissa. Kaksi moraalitonta kansanvanhinta yrittää jatkuvasti etsiä tekosyitä viettää aikaa Susannan seurassa. Lopulta he yrittävät kömpelösti vietellä Susannan, ja kun se ei onnistu, syyttävät tätä koko yhteisön edes-

sä ja väittävät nähneensä hänet nuoren rakastajan seurassa. Kahden todistajan sana riittäisi kuolemantuomioon. Oikeusmurhan estää vain nuori Daniel, joka ovelasti naruttaa keltottomat kansanvanhimmat todistamaan keskenään ristiriitaisesti ja näin paljastaa miesten pahuuden koko kansalle, jonka raivo kohdistuu nyt näihin kahteen viatonta naista syyttäneeseen keltottomaan. Miehet eivät poistu paikalta elävinä.

Toisen tarinan alussa Babylonin kuningas kerskailee Danielille oman jumalansa mahtavuudella. Daniel ilmoittaa pitävänsä tätä jumalaa keinotekoisena ja muutenkin epäjumalana, mutta kuningas ei anna periksi: eikö muka suuri jumala syö ja juo sille kannetut uhrit? Daniel on toista mieltä ja lyö vetoa: jos hän voi todistaa olevansa oikeassa, rangaistakoon epäjumalan pappeja, ja jos ei, rangaistakoon häntä itseään. Daniel käy salaa sirottellessa tuhkaa temppelin lattialle ja pyytää sitten kuningasta lukitsemaan ja sinetöimään oven. Yöllä epäjumalan palvelijat menevät salakäytävää pitkin temppeliin ja nauttivat tapansa mukaan jumalalleen tuodut uhrit. Aamulla kuningas käskää avata temppelisolun oven ja toteaa uhrien hävinneen. Hän puhkeaa heti ylis-

tämään jumalansa suuruutta, mutta Daniel ehtii estää häntä astumasta temppeliin ja osoittaa sitten lattian tuhkaan jääneitä jalanjälkiä. Lukija arvanee lopun.

Sopiiko dekkari Raamattuun? Täytyy muistaa, että näiden tarinoiden sijoittumisen varsinaisen protestanttisen Raamatun ulkopuolelle ei johdu niiden ”dekkariudesta”. Niiden kevyesti viihteellinen tyyli ei liioin ole este: verrattakoon sitä vaikka Joonan kirjaan, joka on melkoinen seikkailukertomus sekini. *Isä Brownin* isä G. K. Chester-

ton kirjoitti dekkareita, koska ne vaikuttivat hänestä viimeiseltä kirjallisuudenlajilta, jossa saattoi vielä käsitellä suuria ja tärkeitä elämänsyömyksiä. Tämä piirre on havaittavissa nykypäivänakin: dekkari reagoi yleensä ensimmäisenä yhteiskunnan muutoksiin ja uusiin ilmiöihin. Ja dekkareitahan me kaikki luemme – joka haluaa viestinsä tulevan luetuksi, kirjoittakoon siis dekkarin!

Hyviä lukuhetkiä (myös) Raamatun parissa!

Kirjoittaja on entinen kirjastovirkailija.

Kesää kohti toiveikkaana

Tämän kesälehdän ilmestyessä on vielä epävarmaa, mitä kesän toimintaa voidaan järjestää, millä tavoin ja millä rajoituksilla. Toiveikkaana suunnataan kuitenkin katse kohti kesää.

Jumalanpalveluksiin voi osallistua edelleen verkon ja radion välityksellä. Kesä-, heinä- ja elokuussa pidetään seurakuntalaisille avoimia jumalanpalveluksia kirkoissa koronarajoitusten niin sallissa. Myös perinteisiä ulkona pidettäviä kesäkirkkoja on luvassa. Kesäajan toiminnasta on tietoa sivuilla 12–13.

Ajantasainen tieto löytyy aina seurakunnan verkkosivuilta www.salonseurakunta.fi. Tietoa on tarjolla myös viikkoilmoituksissa, jotka julkaistaan Salon Seudun Sanomissa, Salonjokilaaksossa ja Perniönseudun Lehdessä.

PIXABAY

Tilaa seurakunnan YouTube-kanava!

Kun tilaat Salon seurakunnan YouTube-kanavan, saat ilmoituksen aina, kun kanavalle tulee jotain uutta. Tilaaminen onnistuu näin: mene YouTubeen, etsi suurennuslasilla Salon seurakunta ja klikkaa kohdasta Tilaa.

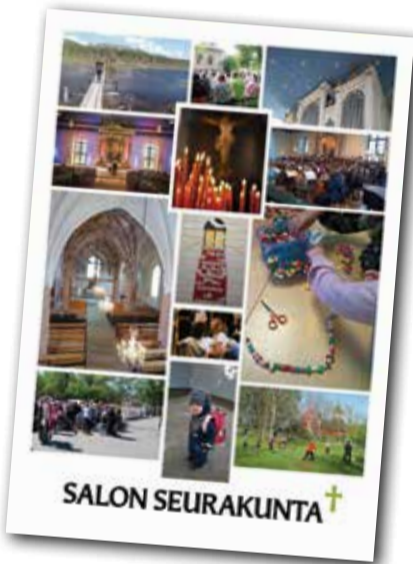
Viimeisen kuukauden aikana Salon seurakunnan YouTube-kanavan kautta lähetettyjä striimauksia on katsottu 10 000 kertaa ja yhteensä 1300 tuntia. Thumbnailit eli ilmoitukset striimeistä ovat näkyneet

100 000 kertaa kuukauden aikana. Eniten katsojia on ollut yli 65-vuotiaissa naisissa. 55–65-vuotiaissa on ollut mieskatsojia 10 prosenttia enemmän kuin naiskatsojia. Eniten lähettyksiä katsotaan illalla klo 18 aikoihin ja pe–ma on aktiivisinta katsonta-aikaa.

Seurakunnan uusi esite

Seurakunta on tehnyt uuden painetun esitteen, jota postitetaan ensisijaisesti kaupunkiin muuttaville uusille seurakuntalaisille tervehdyskirjeen mukana. Esitteessä esitellään eri-ikäisille suunnattua seurakunnan toimintaa ja sen myötä toivotaan, että kaupunkiin muuttavat löytävät kotiseurakuntansa. Ajatus on myös, että esimerkiksi kesällä auki olevissa kirkoissa esitettä voisi olla saatavilla.

Diakonian uutisia

Saloton toiminta diakoniatalossa Kirkkokadulla loppuu Lidia Heistosen jäädessä eläkkeelle. Korona-aikana Salotto on ollut suljettuna asiakkailta. Maskien jako ja leivänjako keskeytyvät kesän ajaksi 10.6.–6.8. Tämän jälkeen leivänjako organisoidaan uudella tavalla.

Myös Vaatekammari on supistanut toimintaansa. Vaatekammari toimii diakoniamateriaalin vaateapuna ajanvarauksella keskiviikkoisin. Ajan sinne voi varata diakoniatoimistosta ma–ti ja to–pe klo 10–12 puh. 044 774 5216. Vaateapuun otetaan vastaan kohdennettuja tuotteita määräajoin. Niistä ilmoitetaan erikseen.

Diakoniatyöntekijä Elise Joron jäädessä eläkkeelle Kuusjoki-Perttelin alueelle siirtyy diakoniatyöntekijä Sari Rämö.

Sarin vaihdettua aluetta Kiikala-Suo-

musjärven kotikäynneistä ja kerhoista vastaa diakoniatyöntekijä Laura Masih. Talousasiakkaat hoidetaan keskitetysti keskustan työntekijävoimin.

Kisko-Muurlan diakoni Niina Jyllilä siirtyy keskustaan. Yleisen diakoniatyön lisäksi hänen vastuualueenaan on vanhustyö. Muurlassa on elokuusta lähtien vastaavana diakonina Anne Kössi ja Kiskossa Hanna Hannula. He toimivat edelleen myös Perniön ja Särkisalon alueilla.

Nämä muutokset johtuvat vähenevästä työvoimasta. Aluettyö jatkuu edelleen ja näin pyritään vastaamaan koko Salon seurakunnan diakoniamateriaalin tarpeesta. Muutoksista huolimatta seurakunnassa jatketaan laadukasta diakoniatyötä ja työntekijät ovat tavoitettavissa tutuilla tavoilla.

Seurakuntatalon laajennus alkaa kesällä

Kirkkokadun seurakuntatalon laajennus alkaa kesän aikana. Kirkkovaltuusto myönsi toukokuun kokouksessaan hank-

keelle kuuden miljoonan euron lisämäärärahan. Työ alkaa vanhan autohallin purkamisella.

Henkilöstöuutisia

Martti Santakarin eläköitymisen myötä Kiskon ja Muurlan aluekappalaiseksi siirtyy Kuusjoelta Marika Huhtasalo. Perttelin aluekappalainen Suvi Laaksonen on tämän muutoksen myötä myös Kuusjoen aluekappalainen.

TM Pekka Mäenpää on aloittanut työskentelyn seurakunnassa hoitaen puolikasta seurakuntapastorin virkaa 30.4.2022 saakka.

Kesäteologeina ovat tänä kesänä Elina Jalo ja Mikael Suontausta.

Salon seurakunnan viestinnässä on tapahtumassa muutoksia. Tiedottaja Ulla-Maija Kytölä jää eläkkeelle syyskuun alussa. Viestintäpalveluissa työskentelevät tiedottajat Riitta Koivisto, Laura Lehtola ja Marja Roiko, joka on siirtynyt Seurakuntasanomien toimitussihteeriksi ja toimii 1.9. alkaen viestintäpäällikkönä.

Rippikoulu kesä vietetään mahdollisimman turvallisesti

Epidemiatilanne ja rajoitusten osittainen purku on edennyt siihen pisteeseen, että kesän rippileirit voidaan toteuttaa suunnitellulla aikataululla ja tavalla. Rippileirien turvallisuudesta on käyty keskustelua yhdessä kaupungin terveysviranomaisten kanssa, ja seurakunnassa on laadittu suunnitelma turvallisten leirien toteuttamiseen ja yllättäviin tilanteisiin.

Pääsääntö leiritoiminnassa on, että leirille osallistutaan terveenä ja oireettomana. Leirit toimivat suljettuina ryhminä, eli leireiltä ei lähdetä kesken pois eikä leireille tulla kesken kaiken. Leireillä korostetaan hygienia- ja turvallisuusohjeistusta.

Leirien lisäksi seurakunnassa järjestetään päiväripari Salon keskustassa. Päiväriparille on mahdollista siirtyä, mikäli syystä tai toisesta kokee, että leiri ei olekaan tänä kesänä itselle hyvä juttu. Painavasta syystä

voidaan järjestää myös yksityisrippikouluja.

Konfirmaatiot tullaan toteuttamaan yhden yhteisen juhlan sijasta useana lyhyenä toimituksena, osa rippikouluryhmästä kerrallaan. Konfirmaatioihin kutsutaan konfirmitavien nuorten lisäksi vain lähiperhe ja kummit.

Opintoavustuksia Kiikalan nuorille

Kiikalalaiset nuoret voivat hakea opintoavustusta peruskoulun jälkeiseen opiskeluun Bjarne Silvénin lahjoitusrahastosta. Allekirjoitetut hakemukset pitää toimittaa 31.7.2021 mennessä osoitteeseen Kiikalan seurakuntatalo, Kirkkotie 4, 25390 Kiika-

la. Vapamuutoisesta hakemuksesta pitää käydä ilmi, mitä hakija opiskelee. Omien yhteystietojen lisäksi mukaan on hyvä laittaa myös tilinumero, johon mahdollisesti myönnettävä avustus maksetaan.

Onnea ja siunausta kaikille koulunsa päättävälle, ylioppilaille ja ammattiin valmistuville

Uudet verkkosivut on julkaistu

– Joko olet tutustunut niihin?

MARJA ROIKO

Salon seurakunnan uudistuneet verkkosivut julkaistiin huhtikuun lopussa. Uusien sivujen myötä seurakunta siirtyi käyttämään Suomen evankelis-luterilaisen kirkon yhteistä verkkopohjaa, erityisesti seurakuntien käyttöön räätälöityä Lukkari-järjestelmää. Sivusto löytyy entiseen tapaan osoitteesta www.salonseurakunta.fi. Sivut skaalautuvat tableteille ja älypuhelimille.

Uusilla sivulla on uutta ja vanhaa. Visuaalisen ilmeen osalta seurakunnan tunnus vihreällä ristillä on säilynyt ennallaan ja se on osaltaan vaikuttanut sivujen navigaatioiden vihreään värimaailmaan.

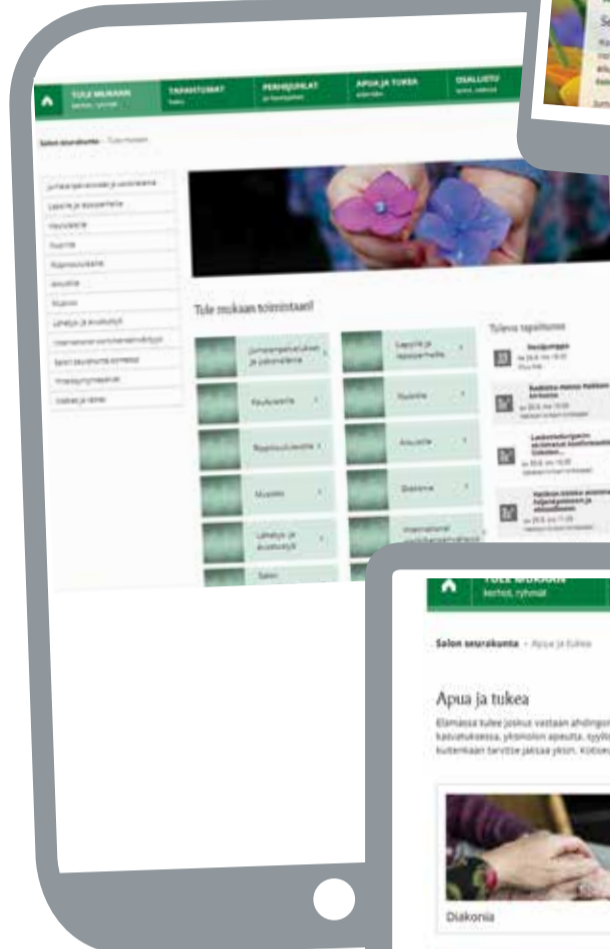
Ylänavigaation harmaan palkin alta Info ja asiointi -osiosta löytyvät mm. yhteystiedot kirkkoherranvirastoon, taloustoimistoon ja hautauspalveluihin, hinnasto, palautelomake ja Seurakuntasanomien sivut. Harmaasta navigaatiopalkista löytyvät myös Päätöksenteko-sivut, joissa on nähtävillä kirkkoneuvoston ja -valtuuston pöytäkirjat ja esityslistat. Lisäksi harmaan navigaation kautta pääsee katsomaan kirkkojen ja muiden seurakunnan tilojen tietoja ja kuvia sekä hautausmaiden tietoja. Tiiloista on tulossa sivuille lisää kuvia kesän aikana. Työntekijöiden yhteystiedot löytyvät Yhteystiedot-osiosta aakkosellisessa hakemistossa sekä työryhmittäin. Työntekijöiden kuvat päivitetään sivuille syksyn aikana.

Seurakunta-alueilla on omat osionsa, joihin pääsee etusivun kautta harmaan ylänavigaation oikeasta laidasta valikosta Alueet. Seurakunta-alueiden sivuille päivitetään paikallista asiaa ja sieltä löytyvät myös kyseisen alueen tapahtumat.

Lähiajan tapahtumat näkyvät aina jo etusivulla, ja koko tapahtumakalenterin löytää vihreän Tapahtumat-navigaatiopalkin kautta. Tapahtumakalenterista löytyy tapahtumia luettelona ja haun avulla aihepiireittäin. Seurakunnan eri-ikäisten toiminnasta saa tietoa Tule mukaan toimintaan -sivun kautta, ja sinne pääsee ylänavigaatiosta Tule mukaan -palkista sekä etusivulta löytyvästä linkistä. Tästä osiosta löytyvät myös tulevat jumalanpalvelukset.

Perhejuhlat ja hautajaiset -sivuilla kerrotaan ristiäisistä, rippijuhlista, häistä, hautajaisista ja kodin siunaamisesta. Apua ja tukea elämään -sivuilta löytyvät diakonian, perheneuvonnan, sairaalatyön, työelämätyön ja Deep Talkin omat sivut yhteystietoineen.

Osallistu, toimi ja vaikuta -sivulla on erilaisia linkkejä, esim. vapaaehtoistyön ja Yhteisvastuun sivuille. Pohdiskelijoille ja etsijöille on tarjolla sisältöä Tutki uskoa -osiassa, jossa on hyödynnetty kirkon ja muiden toimijoiden yhteisiä verkkomateriaaleja. Esirukouspyyntöjä voi lähettää etusivulta löytyvän linkin kautta tai Jumalanpalvelukset ja uskonelämä -sivun kautta.

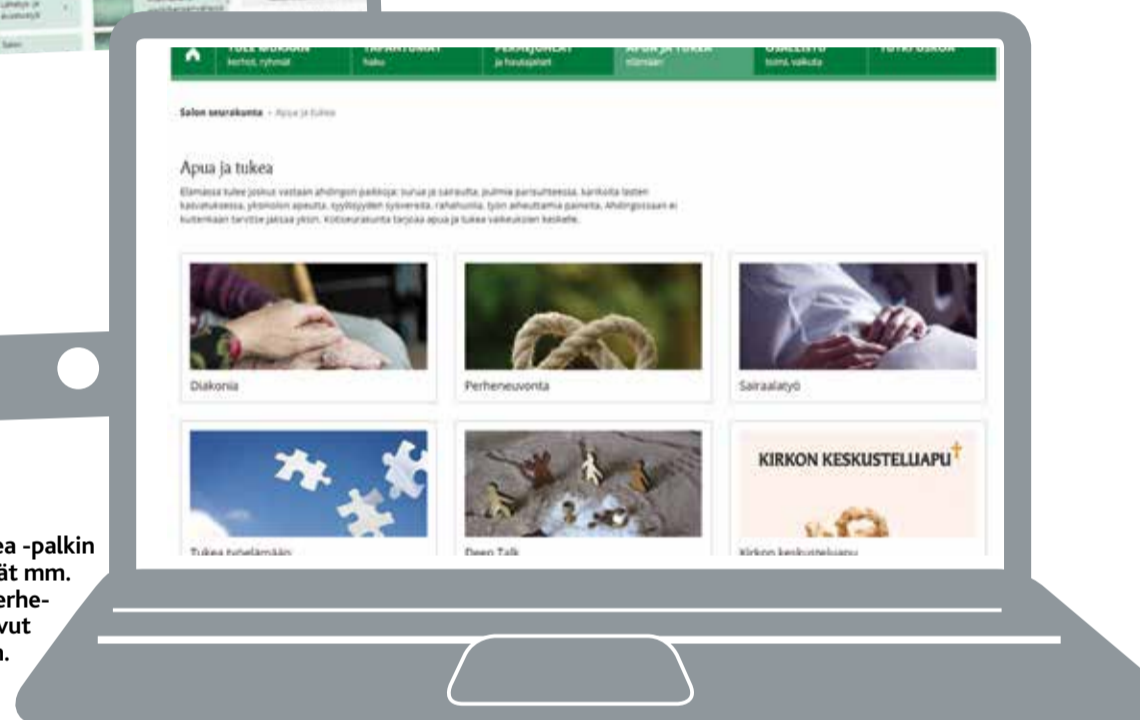

Eri-ikäisten toimintaa ja jumalanpalveluselämää pääsee tutkimaan Tule mukaan -palkin kautta.

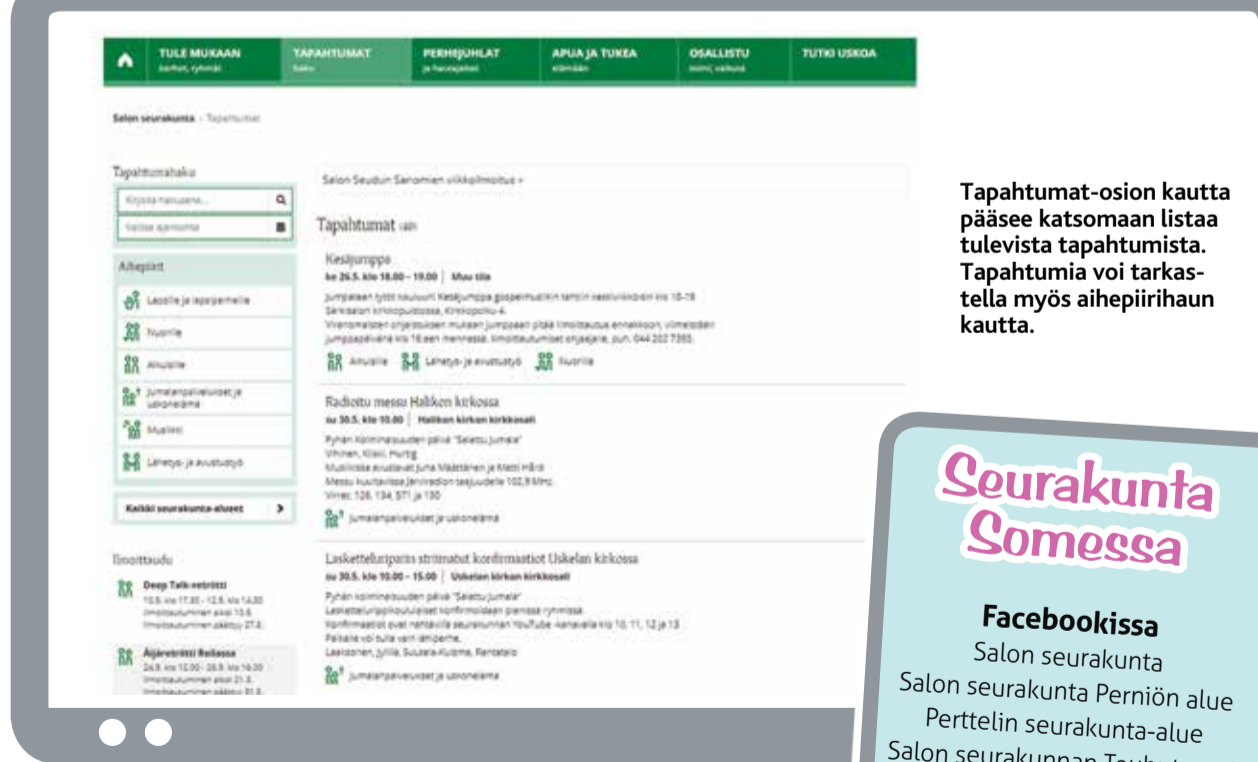
Seurakunnan uudistuneiden verkkosivujen etusivun yläosan vihreän ja harmaan navigaatio-palkin kautta löytyvät kaikki tämänhetkiset sivustot. Sieltä löytyvät mm. työntekijöiden yhteystiedot.

Apua ja tukea -palkin alta löytyvät mm. diakonian ja perheneuvonnan sivut yhteystietoineen.

Seurakunnan uusi sivusto rakentuu ja päivittyy edelleen. Palautelomakkeella on mahdollista antaa palautetta sekä esittää kysymyksiä ja ehdotuksia.

Tapahtumat-osion kautta pääsee katsomaan listaa tulevista tapahtumista. Tapahtumia voi tarkastella myös aihepiirihaun kautta.

Seurakunta Somessa

Facebookissa
Salon seurakunta
Salon seurakunta Perniön alue
Perttelin seurakunta-alue
Salon seurakunnan Touhutassut
Salon seurakunnan diakoniatyö

Instagramissa
salonseurakunta
kirkkoperniössä
salonseurakunnantouhutassut
petesurispossu
kirkkomusiikki.salonseurakunta

Juhlat, joita emme vietä

TIMO VIITANEN

ORT.FI

Pietarin-päivä 29.6.

On siinä ja siinä, pitääkö paikkansa, että Pietarin-päivää ei Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa vietetä. Voimassa olevasta evankeliumikirjasta nimittäin löytyy "apostolien päivänä" tunnettu kesäinen sunnuntaipäivä, joka on ilmiselvästi pietarinpäivän perillinen.

Pietarinpäivä on kuitenkin yksi niistä apostolien juhlapäivistä, jotka Ruotsin valtakunnan aateli, oman aikansa EK, 1700-luvulla lakkautti. Kyse ei ollut Ruotsin herrojen yhtäkkiä heränneestä teologisesta vakaumuksesta, vaan rahasta: palvelusväellä oli kuulemma lii-

kaa vapaapäiviä. Ja koska järjestäytyntä työväenliikettä ei ollut, kolmikantaneuvotteluja ei pidetty eikä paikallista sopimistakaan mainittavammin harrastettu, saivat nämä vanhat kirkolliset juhlat luvan häipyä. Jostain syystä ortodoksinen työnantajapuoli ei vaikuta koskaan nähneen asiassa samanlaista ongelmaa, vaan *Petrin praasniekkaa* vietettäneen mm. Ilomantsissa asiaankuuluviin juhlamoinin yhä tänäkin päivänä (tai vietettäisiin, mutta kun meillä on tämä korona).

1

PIXABAY

Marian-päivä 15.8.

Elokuun puolivälissä on iän kaiken vietetty Marian-päivää, kuten nykyisestäkin suomalaisesta nimipäiväkalenterista ilmenee. Päivää on niin idässä kuin lännessäkin vietetty erityisesti muistellen neitsyt Marian siirtymistä tästä elämästä tulevaan, Poikansa luokse. Suomalainen kansanperinne tuntee päivän jälki-Maariana; Virossa on käytetty *ruk-kimaarjapäev-nimitystä*, siis "ruis-Maija", sillä syysruikiin kylvön tuli elokuun puoli-

väliin mennessä olla tehtynä.

"Mitä kylvät, sitä niität" – elokuinen marianpäivä, syksyyn kääntyvän Suomen kesän juhla, on hyvä aika miettiä, mitä itse olen kylvänyt ja millaisen sadon olen niittänyt. Jos tarkastelun tulos ei miellytä, asialle ehtii ehkä vielä tehdä jotain. Kaiken sen, mille ei ehdi, voit viettää Marian pojalle, Vapahtajalle.

3

PIXABAY

Marian käyntipäivä 2.7.

Marian käyntipäivä eli "heinä-Maija", myös Marian etsimäpäivänä tunnettu, on heinäkuun alussa vietettävä juhla, joka muistuttaa neitsyt Marian vierailusta sukulaisensa Elisabetin luona. Ai kuka Elisabet? Elisabet on siis Johannes Kastajan äiti, ja kuten Maria itse, kohtaamishetkellä raskaana. Näiden kahden naisen kohtaaminen kuvataan Uudessa testamentissa huikeasti: riemastunut Elisabet ja hillitympi, mutta jotenkin itsetietoinen ja varsinkin tehtävästään tietoinen Maria muodostavat melkoisen parin. Elisabetin sanat Marialle ("Siunattu olet si-

nä naisten joukossa") elävät kristikunnan rukousperinteessä tänäkin päivänä. Vielä ihmeellisempi on Luukkaan evankeliumin tässä yhteydessä siteeraama Marian kiitosvirsi. Siinä Maria ennustaa, että Jumala asettuu köyhien ja väheksytyjen puolelle rikkaita ja mahtavia öykkäreitä vastaan – ajatus on yhtä radikaali tuon ajan Lähi-idässä kuin sosiaalidarwinistisessa nykymaailmassakin. Kirkko laulaa Marian kiitosvirttä joka ilta kaikkialla maailmassa, missä vain vesperiä vietetään. Tätä on Jumalan valtakunta.

2

PIXABAY

Ristinpäivä

Ristinpäivää – ristinylentämisen juhlaa – eli *syysristiä* vietetään, missä vietetään, 14. syyskuuta; toista ristinjuhlaa, ns. *kevätristiä*, on lännessä ja siis myös Suomessa vietetty toukokuussa. Perimätiedon mukaan keisarinna Helena, keisari Konstantinuksen äiti, löysi 300-luvulla Jerusalemissa oikean ja aidon Kristuksen ristin jäänteet, ja tämän tapauksen kunniaksi juhlaa ryhdyttiin viettämään.

Kansankalenterissa ristinpäivä (syysristi) oli merkinä kesäkauden ja siis ulkotöiden päättymisestä: "Ristiltä nauriit kuoppaan ja akat uunin päälle." Naisilla alkoi sisätöiden aika, miehet siirtyivät pelloilta metsiin leivänjatkoa hankkimaan. Nykysuomalaisessa yhteiskunnassa ristinpäivä osuu aikaan, jolloin ensimmäiset innokkaat opiskelijat väsähtävät kansalaisopiston espanjaan ja posliininmaalaukseen.

Miten kiittäisin ja nauttisin jo saamastani hyvästä ilman, että väsyn pyrkimään eteenpäin?

4

TIEKIRKOT.FI

Halikko, Perniö ja Teijo ovat tiekirkkoja.

Kirkkoja avoinna kesällä

Halikon kirkko

Kirkkorinne 1
9.6.–8.8. ke–su klo 12–18.

Kiskon kirkko

Kirkonkyläntie 31
3.–31.7. lauantaisin klo 12–15.

Perniön kirkko

Lupajantie 6
9.6.–8.8. ke–su klo 12–18.

Suomusjärven kirkko

Karjalohjantie 161
26.6.–7.8. la ja su klo 11–14.

Särkisalon kirkko

Kirkkopolku 4
11.8. asti keskiviikkoisin klo 13–15.

Teijon kirkko

Puukartanonpolku 1
12.6.–15.8. kesä- ja elokuussa ke–su 11–17,
heinäkuussa päivittäin klo 11–17.

Uskelan kirkko

Sairaalantie 5
7.6.–8.8. päivittäin klo 11–17.
Juhannusaattona ja
juhannuspäivänä suljettu.

Vihille 21.8.2021

Hääilta-tapahtuma järjestetään la 21.8. klo 16–20 Uskelan kirkossa. Siellä voi silloin solmia avioliiton tai pyytää siunausta maistraatissa solmitulle. Hääillassa sopii myös juhlistaa kiitos- ja rukoushetkellä vihkimisen vuosipäivää tai liiton täysiä vuosikymmeniä. Hääiltaan ei tarvitse ilmoittautua etukäteen, mutta jos vihkimisen haluaa tiettyyn kellonaikaan, vapaita aikoja voi tiedustella puhelimitse 02 774 5206 tai sähköpostitse salonseurakunta@evl.fi. Kirkkoon voi tulla kahdestaan

tai ottaa mukaan sukua ja ystäviä. Tarvittaessa kaksi todistajaa järjestävät henkilökunnasta. Pappi käy parin kanssa lyhyen keskustelun ennen vihkimistä. Kanttorit tarjoilevat urkuparvelta häämarseja, virsiä ja lauluja toiveiden mukaan. Avioliiton esteiden tutkinta pitää hoitaa joko kirkkoherranvirastossa tai maistraatissa vähintään seitsemän päivää ennen vihkimistä. Kirkollinen vihkiminen edellyttää myös, että kummallakin on rippikoulu käytyä.

PIXABAY

LAURA LEHTOLA

Joko kohta saunotaan?

Saunassa viha viilenee ja taakka kevenee, sanotaan. Seurakunnan leirikeskuksissa on tänäkin kesänä tarkoitus järjestää avoimia saunailtoja, joihin ovat kaikki tervetulleita uimaan, saunomaan, viettämään mukavaa kesäiltaa sekä heittämään arkihuolet ainakin hetkeksi nurkkaan.

Seurakunnan saunaillat alkavat koronarojoitusten salliessa. Seuraathan viikkoilmoituksia sekä ajankohtaista tiedotusta rajoituksista ja niiden vaikutuksista toimintaan osoitteessa www.salonseurakunta.fi.

Halikon Kesä-Angelassa

Lossimatkan takana sijaitsevassa Halikon Kesä-Angelassa Angelaniemellä (Angelantie 77) saunotaan toivottavasti jo kesäkuun alusta aina syyskuun loppuun saakka keskiviikkoisin klo 17.30–20. Saunomisen ja uimisen ohella voi myös grillailia omia grillattavia. Iltahartaus pidetään noin klo 19.45.

– Ti 27.7. Lähetysaiheinen kesäillanvietto

rantasaunalla klo 17 alk. (ohjelma klo 19).
– Ke 1.9. Siioninvirsiseurat takkatuvassa klo 19 alkaen.

Lammenjärvellä Kiikalassa

Myös Kiikalan Lammenjärvellä (Hyypyräntie 330) sauna lämpimää mahdollisesti jo kesäkuussa. Luonnonkaunis harjumaisema ja puhdasvetinen lampi tarjoavat hienot puitteet virkistymiseen useana kesäisenä tiistai-iltana klo 17.30–20 aina elokuun puolelle saakka. Lammenjärvelläkin on grillausmahdollisuus omin grillattavin.

Naarjärven rannassa Naarilassa

Kesäillat Naarilan leirikeskuksessa (Naarilantie 369) ajoittuvat loppukesän neljälle keskiviikolle ajalla 11.8.–1.9. Saunaan pääsee klo 17–21. Nuotiopaikka (metsäpalovaroituksen salliessa) ja grillikota ovat käytävissä. Naarilassa on mahdollisuus grillata omia grillattavia ja paistaa lettuja (omat

lettutaikinat mukaan). Hartaus pidetään klo 19 rannassa ja huonolla säällä navetan ylisillä ruuhikirkossa.

Perniön Reilassa

Perniön leirikeskuksessa (Kuivastontie 351), Ervastonlahden rannalla saunotaan näillä näkymin 14.7.–25.8. keskiviikkoisin klo 17–20. Luvassa on vapaata yhdessäoloa, saunomista ja uimista oman aikataulun mukaan. Myynnissä on kahvia ja grillimakaraa lähetystyön hyväksi. Hartaushetki pidetään klo 19.

Perttelin Juvankoskella

Juvankosken kesäkodilla Perttelissä (Juvankoskentie 212) pääsee puusaunan rentouttaviin löylyihin 16.7.–10.9. perjantaisin klo 17–20. Saunakahvia on tarjolla vapaaehtoisista maksua vastaan, tuotto ohjataan Kirkon Ulkomaanavun Naisten Pankille.

SUVI LAAKSONEN

Juhannusohjelmaa?

Juhannusaatoksi 25.6. on suunnitella ohjelmaa Juvankosken kesäkodilla sekä Lammenjärven, Naarilan ja Reilan leirikeskuksissa. Mikäli koronatilanne sallii, on leirikeskuksissa luvassa perinteistä juhannusjuhlintaa ja kesäistä ajanviettoa lipunnostoineen ja juhannusohjelmineen. Tarkemmat tiedot viikkoilmoituksissa ja seurakunnan verkkosivuilla kesäkuussa.

Juvankosken kesäkodilla Perttelissä vietetään juhannusjuhlaa, kolmen muun leirikeskuksen lisäksi, mikäli koronatilanne sen sallii.

Kiikalan Lammenjärvi odottaa jo saunojia ja lamessa polskijoita.

Tule luovalle riparille juuri sellaisena kuin olet!

MARJA ROIKO

Ensi vuonna järjestetään toista kertaa teemariparina luova ripari, joka leireilee kesällä 2022 Naarilan leirikeskuksesta. Ilmoittautuminen alkoi toukokuussa, mutta leirillä on vielä tilaa.

Tule tekemään ja kokemaan!

Luovalla riparilla käytetään opetusvälineinä erilaisia taiteen muotoja kuten musiikkia, draamaa, tanssia ja kuvataidetta. Luovat tavat lähestyä asioita mahdollistavat niiden omakohtaisemman kokemisen. Erilaisten taiteen muotojen avulla on mahdollisuus mennä syvemmälle asioihin, löytää tekemiseen elämyksellisyttä ja oppia kristinuskoa.

Tule haastamaan omia rajojasi!

Luovalla leirillä on mahdollisuus ilmaista itseään monin eri tavoin. Siellä on tilaa kokea ja kokeilla. Epäonnistumista ei tunnetta, päinvastoin! Leirillä saa ottaa rennosti ja heittäytyä mukaan tekemiseen. Ryppyöt-saisuus ja suorittaminen ovat kiellettyjä ja tekemistä siivittää yhteinen ilo ja nauru.

Tule avoimin mielin!

Luova ripari ollaan aktiivisia tekijöitä, ei vain passiivisia kuuntelijoita. Leiriltä vietään tuliaisina kotiin unohtumattomia kokemuksia ja elämyksiä!

Viime kesänä järjestettiin Naarilassa ensimmäistä kertaa luova rippileiri, jossa käytettiin opetusvälineinä erilaisia taiteen muotoja kuten tanssia, musiikkia, draamaa ja kuvataidetta.

Ilmoittaudu luovalle riparille osoitteessa www.salonseurakunta.fi/rippikoululaisille

Riparilla rennolla ja innostuneella meiningillä

Mikä sai innostumaan luovasta riparista?

IDA: Seurakunnan nettisivuilla mainittiin luovan riparin kohdalla draama ja musiikki, ja koska ne kiinnostavat minua, innostuin hakeemaan juuri tälle riparille.

NERIA: Asioiden soveltaminen eri taiteen muodoilla vaikutti tosi kiinnostavalta eikä niin perinteiseltä.

Mikä leirillä oli kiinnostavinta?

NERIA: Musiikki kiinnosti erityisesti, koska harrastan kitaransoittoa. Iltaohjelmien rento musiikki oli kivaa ja pääsimme myös kokeilemaan eri soittimia.

IDA: Tykkäsin erityisesti tanssista ja musiikki jäi mieleen, koska harrastan laulamista. Iltaohjelma oli kivaa ja isokset olivat tosi innostavia ja positiivisia. Heidän kanssaan syntyi syvällisiä keskusteluja leirin vapaa-ajallakin.

Oliko jotain mikä ei heti innostanut?

IDA: Minulla ei ollut erityisesti mitään mi-

kä ei olisi kiinnostanut. Kaikki tekeminen tuntui innostavalta.

NERIA: Tanssista en ollut ensin kiinnostunut, mutta se olikin loppujen lopuksi tosi kivaa ja innostuin siitä.

Mitä jäi erityisesti mieleen konfirmaatiosta?

NERIA: Konfirmaatio oli erilainen, koska se sisälsi paljon musiikkia, laulua ja tanssia.

IDA: Konfirmaatiossa oli parasta, kun sai osallistua ja vaikuttaa tekemiseen.

Terveisiä niille, jotka miettivät luovalle riparille osallistumista:

IDA: Hakekaa ihmeessä, jos vain vähänkin kiinnostaa luova tekeminen. Luovalla riparilla on tosi rento meininki!

NERIA: Ja vaikka ei heti joku asia kiinnostakaan, niin riparilla innostuu yhdessä tekemään. Luovalla riparilla pääsee eläytymään ja heittäytymään! Ei haittaa, vaikka ei jotain vielä osaisikaan, sen kyllä oppii muiden kanssa yhdessä.

Ida Isotupa ja Neria Oranta kävivät Salon seurakunnan ensimmäisen luovan riparin vuosi sitten. Rippileiri pystyttiin toteuttamaan viime kesänä Naarilassa koronatilanteen helpottuessa, tosin muutamaa päivää lyhyempänä kuin normaalisti.

Kuvita kaste- ja kummitodistuksemme!

Millaisen kuvan sinä näkisit mieluiten kaste- ja kummitodistuksessa? Annukka-pappi kutsuu kaikenikäiset osallistumaan seurakunnan uusien kaste- ja kummitodistusten kuvittamiseen! Todistuksia jaetaan ensi vuoden alusta lähtien seurakunnan kastetuille ja kastettavien kummeille.

Voit osallistua kuvittamiseen valokuvalla, piirroksella, maalauksella tai millä ikinä keksitkään. Huomioithan kuitenkin, että kuva tulee painettuun materiaaliin. Ku-

van toivotaan kertovan jotain kasteesta, kummiudesta, elämästä, kirkosta, Salosta... Osallistujille on luvassa pieni palkinto. Raati valitsee kuvituksen syksyn aikana.

Kuvituskuva tulee lähettää elokuun alkuun mennessä sähköpostilla: annukka.saarinen@evl.fi tai kirjeellä: Annukka Saarinen, Salon seurakunta, Torikatu 6, 24100 Salo. Laitathan mukaan myös yhteystietosi (puhelinnumero/sähköpostiosoite).

Katsokaa taivaan lintuja...

ULLA-MAIJA KYTÖLÄ

Mistähän linnusta hän nyt kertoo? **Martti Santakari** arvelee kuulijoiden usein tuumaillevan pastorinsa puheenvuorojen edellä. On totuttu siihen, että lintujen tarkkailua ja muuta luontoon liittyvää harrastava pappi saa niistä usein puheisiinkin aihetta.

Kohta harrastukselle on entistä enemmän aikaa, sillä Santakari jää eläkkeelle syyskuun alusta.

Luonto veti Salon suuntaan

Martti Santakari tuli Saloon vuonna 1992 oltuaan lähes kymmenen vuotta papin töissä kotikaupungissaan Helsingissä.

– Eihän helsinkiläistä ensin kovin hyvällä katsottu, Santakari naurahtaa.

Paljon auttoi se, kun saattoi kertoa vietäneensä lapsesta asti kesät Angelniemellä. Siellä oli isoisän perustama omenatarha, joka oli myös yksi syy hakeutua Salon seudulle töihin.

– Luontoihminenä halusin muutenkin Helsingistä väljemmille vesille.

Lähes kolme vuosikymmentä Salon seudulla ja opiskeluaikaiset suntion tehtävät – mainio käytännön koulu, Santakari sanoo – kerryttävät työn kirkon palveluksessa yli 40 vuoden mittaiseksi.

Elämäkokemus avarsi näkemystä

Kun sekä isä että äidin isä olivat pappeja, oliko painetta seurata samoja jälkiä?

– Olen saanut vahvoja vaikutteita lähipiiristä, mutta kukaan ei ole mihinkään suuntaan ohjannut tai taivuttanut, Martti Santakari vakuuttaa.

Nuoren miehen ammattihaaveet kohdistuivatkin luonnon, biologian ja taiteen suuntaan, kunnes armeija, jossa oli paljon aikaa miettiä, kypsytti hakemaan teologiseen.

Valmistuttuaan Martti Santakari kuvailee toimineensa paljolti ”valmiiden raiteiden” mukaisesti. Työ, ikä ja elämäkokemus ovat sittemmin vieneet väljemmän, hyväksyvemmän ja avarakatseisemman kristillisyyden suuntaan.

– Henkilökohtainen näkemys on saanut enemmän tilaa, se miten minä uskon, ajattelen ja koen.

– Mutta eivät valmiit raiteetkaan huonoja olleet, Santakari korostaa.

Laajakatseistumisensa seurauksena hän tuntee nykyään olevansa ”jonkinlainen liberaali”, vaikka tietää sentapaiset leimat vaarallisiksi.

Merkityksellisyys on työn suola

Vuosikymmenien papin työssä on pitänyt laatia puhe poikineen. Aiheita ovat luonnon lisäksi tarjonneet muun muassa ajankohtaiset yhteiskunnalliset asiat, kirkkotaide, musiikki ja virsikirja.

Koska tilanteet toistuvat niin toimituk-

Martti Santakari on tärkeää päästä ulos, lähiluontoon, kameran tai kiikarin kanssa tai ilman.

sisä kuin kirkkovuoden kulussa, voi joskus hyödyntää sellaista, minkä on aikoinaan hyvin valmistellut. ”Tästä rovestin saarnasta olen aina pitänyt”, Martti Santakari siteeraa vanhaa kaskua.

– Tilanteessa on se pointti, ei siinä mitä pappi sanoo.

Santakari kokeekin ihmisten elämänpäiriin liittymisen papin työn suureksi etuukseksi. Tärkeää on jakaminen, myötäeläminen, yhdessäolo Jumalan edessä.

Menneisiin työvuosiin katsellessa on päällimmäisenä kiitollisuus:

– Suhteellisen vapaa työ, upeat puitteet kirkkoissa ja hautausmailla, loistavia työtovereita, ihania seurakuntalaisia. Kaiken tämän hyvän keskellä olen saanut tehdä työtä.

Ei siitä eläkeläisenäkään tarvitse kokonaan luopua:

– Varmaan jonkin verran toimituksia teen, ja jossain muussakin saattaisin olla mukana.

Nytkö se on totta?

Eläkkeelle jäänti herättää Martti Santakari huojennusta, hämmennystä ja tarvetta totutella siihen rauhassa. Pieniä haaveitakin on mietittynyt:

– Vähän voisin kirjoittaa, skannata isot diakokoelmani ja harrastaa pientä kotimaanmatkailua.

– Musiikkiproduktioissa haluaisin edelleen olla mukana. Jos ensi syksynä jo päästäisiin tekemään koronan takia lykkääntynyt Bachin Jouluoratorio, hän toivoo.

Musiikilla on kyky koskettaa, ja Santakari on siitä omakohtaista kokemusta:

– Hengellisessä mielessä syvimät ko-

kemukset ovat tulleet musiikin ja virsien kautta, hän miettii.

Koti pysyy Salossa, syynä mm. ”pikku-kaupungin logistinen kätevyys”:

– Kaikki palvelut ovat kävely- tai fillarimatkan päässä: seurakunta, kirjasto, terveydenhuolto, jokunen lintupaikkakin.

Santakari nauttii erityisesti spontaaneista lintuhavainnoista. ”Valikoiva kuulo” on noteerannut harmaapäätikan hautausmaalta kesken vainajan siunaamisen.

Muuttoparvet tekivät vaikutuksen

Martti Santakarin kiinnostus lintuihin alkoi jo viisikymmentä vuotta sitten. Teinipoika koki koko loppuelämänsä vaikuttavan elämyksen veneretkellä Suomenlahdella: Auringonlaskun aikaan taivas oli täynnä lintuparvia – oli menossa suuri arktinen muutto. Jo aiemmin luontoharrastukseen olivat innostaneet koulun luontokerhot.

Lintujen kyky lentää, katsoa maailmaa ylälmoista ja siirtyä nopeasti paikasta toiseen – suunnattoman pitkistä muuttomatkista puhumattakaan – lienee kiehtonut ihmisiä kaikkina aikoina. Kun lintuja pääsee katsomaan lähempää kiikarin tai kameran läpi, korostuu yksityiskohtien visuaalisuus: sulat, rakenne, värit. Lintujen kauneus on ilo silmälle ja niiden laulu hellii kuulopuolta.

Kamera on kulkenut Santakarin mukana nuoresta pitäen, ja kuviin ovat päässeet muutkin kuin linnut ja luontokohteet. Parhailtaan hänellä on tekeillä valokuvakooste työtovereista työn keskellä ja toinen Salon kirkkojen yksityiskohdista. Molemmat koosteet ovat tulossa seurakunnan verkkosivuille lähitulevaisuudessa.

Kirkko saa muuttua – ja sen pitääkin

Palataan vielä hetkeksi Helsinkiin. Käpylässä oli jo 80-luvulla hämmästyksen aihe kuuluu kirkkoon, nyt tilanne on enenevästi sama muuallakin Suomessa. Pitääkö siis olla huolissaan?

Ei pidä. Martti Santakarin mielestä on hyvä, että kirkko on joutunut perustelevaan olemassaoloon paremmin ja tunnustamaan elämänmenon moniarvoistumisen.

Vaikeita aikoja kirkolla on ollut ennenkin, ja kirkko on ollut myös muuntumiskykyinen. Muutos ei ole pahasta, kunhan kirkko pysyy uskollisena arvopohjalleen. Kaikkia ei voi miellyttää, rehellisyys ja laskelmoimattomuus pitää säilyttää. Kirkko ei ole järjestöjen joukossa, sillä on hengellinen identiteetti, jotain mitä ei ole muilla.

– Jumala huolehtii omistaan ja johdattaa kirkkoaan, se ei ole vain ihmisten varassa, Santakari summaa ja listaa kolme kovaa:

– Luottamus, järjenkäyttö ja työ!

Martti Santakari pappina

- Helsingissä 1983–92
- Salo-Uskelassa 1992–95 ja 2008
- Perttelissä 1995–2007
- Muurlassa ja Kiskossa 2009–21

PS. Läksiäisiä vietetään yhdessä seurakuntalaisten kanssa sekä Kiskossa että Muurlassa elokuun lopulla.

Martti Santakari: Nämä linnut tuovat minulle kesän

KUVAT MARTTI SANTAKARI

Peippo Sahajärvellä Teijon kansallis- puistossa

Harvinaisuuksien tavoittelun sijaan kannattaa katsoa myös lähelle. Korea, värikäs ja hyväntuulinen peippo on Suomen toiseksi yleisin lintu. Sen laulun säekin on energinen ja iloinen.

Kuikat Suomusjärven Iso-Ruonalla

Kaikkea hienoa ei tarvitse lähteä etsimään kaukaa – komean, uljaan kuikan tapaa täältäkin. Kuikan huuto on suomalaisen kesän ja peilityynen järven tunnusomainen ääni, suosittu myös äänitehosteena mainoksia myöden.

Västäräkki Pertelin Hossuksen uimapaikalla

Västäräkki on tavallinen ja uskollinen pihapiirin seuralainen. Siinä se keikistelee pitkin pyrstöineen ja seurailee ihmisen touhuja usein aika läheltäkin.

Rakastin tätä työtä

RIITTA KOIVISTO

Salotto vaikutti mukavalta jo ensikäynnillä, muistelee Pietarista vuonna 2002 Saloon muuttanut **Lidia Heistonen**. Suomen kielen opiskeluryhmä tutustui erilaisiin paikkoihin ja poikkesi myös seurakunnan pyörittämään Salottoon, kaiken kansan olohuoneeseen: juttupaikkaan, levähdyspaikkaan, laulupaikkaan, kahvipaikkaan ja harrastuspaikkaan. Lidia Heistoselle siitä tuli 16 vuodeksi vakituinen työpaikka emäntä-siivoojana.

– Saloon muuttaessani en tuntenut täältä ketään, mutta nyt kun pyöräilen kaupungilla, se on koko ajan ”moi, moi, moi!”, hän kuvaa isoa muutosta.

Valoisia tunteita...

Työn alkuvuosien muistelemisen tuo Lidia Heistoselle nostalgisia tunteita: papit vierailivat viikoittain ja kanttori kävi usein perjantaisin, jolloin mukana oli iso miesten jumppaporukka kuntoilun jälkeen rentoutumassa. Ja laulu oli mahtavaa.

– Perjantai oli paras päivä, oli tupa täynnä.

Monia kävijöitä on oppinut tuntemaan tosi hyvin. Muutamat kävivät ihan päivittäin.

– Tämä on ollut kuin perhe.

– Kun näin ikkunasta tietyn rouvan tulevan, osasin jo kattaa häntä varten valmiiksi kupin teetä, kaksi makeutusnappia, riisipiirakan ja lasin vettä.

Ihmiset ovat antaneet paljon iloa ja joskus – kuten Lidian aviomiehen kuoltua – lohdutustakin. Monenlainen huomaavaisuus herkistää häntä vieläkin:

– Kun kävin Pietarissa katsomassa nuorinta pojanpoikaani, joka oli toipumassa vakavasta onnettomuudesta, sain vapaaehtoisilta mukaani piirustustarvikkeita.

– Rakastin tätä työtä!

... ja niitä haikeampia

Saloton vaiheet eivät ole aina olleet aurinkoisia. Ensimmäinen kokoontumispaikka paloi vuonna 2007, ja toiminta muutti Salon kirkon sivusaliin. Vähän jännitti, tulisivatko ihmiset kirkon tiloihin. He tulivat, ja kaikkea pysyvää arvostava Lidia sopeutui muutokseen myös.

Nyt Salotto on ollut jo neljännessä paikassaan ja on muuttamassa – mihin? Tässä lehdessä toisaalla lukee vain, että ”Saloton toiminta diakoniatalossa Kirkkokadulla loppuu Lidia Heistonon jäädessä eläkkeelle”. Paljon on auki.

Eläkkeellelähtötunnelmia varjostaa se, että hyvästit pitää jättää aikana, jolloin ei ole päästy pitkään aikaan kasvokkain.

– Syksyn aluksi vain ihan vähän aikaa saatiin kokoontua. Niin monet ovat kovasti kaivanneet tapaamisia, hän suree.

Uutta polkua etsimässä

Eläke on tosi iso muutos.

Nyt Lidia miettii monen kanssa, milloin voi matkustaa: pojan perhe on Pietarissa ja muita sukulaisia Virossa.

Jotain on varmaa:

– Sohvaperunaksi en halua.

Eikä noilla harrastuksilla sellaiseksi päädytäkään: hiihtoa, pyöräilyä, lenkkeilyä, kuntosalia ja uimahallia.

Käsityöt ovat tähän asti jääneet harrastamatta.

– Mutta jos nyt vaikka aloitan, Lidia

Saloton tulevaisuus on auki, mutta ainakin tämän lehden kautta Lidia Heistonon halua kiittää kaikkia kävijöitä – ihmiset tekivät Saloton! – sekä luotettavaa vapaaehtoisporukkaa ja muita työkavereita.

nauraa.

– Luen paljon Raamattua ja kuuntelen saarnoja, mutta se ei ole harrastus, se on elämä.

Isompia suunnitelmia ei vielä ole, mutta: – En ajattele asioista, että ”ei kuulu mulle”, vaan ”mulle myös kuuluu” kaikki.

– Rukoilen paljon. Uskon Jeesukseen. Kyсын häneltä, miten voin palvella ihmisiä. Hän johdattaa, vaikka en tiedä, miten.

Lidia Heistonon on varannut haastattelutkeen mukaan Raamatun ja lukee psal-

mista 40, siitä vanhemmasta käännöksestä: ”Sinä, Herra, älä sulje minulta laupeuttasi, sinun armosi ja totuutesi varjeltkoon minua aina.”

Mahdollista uutta kohtaamispaikkaa kuvitellessaan Lidia sanoo – ”konservatiivisuudesta” huolimatta – että voihan siitä tulla paljon parempi kuin mitä oli!

– Se ei saisi olla pelkkä kahvila, vaan sellainen, mihin sä tulet ja sä et halua lähteä sieltä.

Pyhiinvaellusta lukutaidon puolesta

MARJA ROIKO

Agricola-kävely on pyhiinvaellus Mikael Agricolan synnyinpitäjistä Pernajasta Turkuun. Se on suunniteltu seitsemän taipaleen mittaiseksi ja kullekin taipaleelle kuuluu pieni kortti, joka johdattelee rukouksen ja raamatunkohdan avulla taipaleen teemaan, seitsemään pyhiinvaelluksen ydintermiin. Pyhiinvaelluksen tarkoituksena on tehdä hengellinen matka itsen eli löytää pyhiinvaeltajan huolettomuus, kiireettömyys ja vapaus. Salon seudulla kävellään tänä vuonna kesäkuussa ja elokuussa.

Kiireetöntä matkantekoa

Airi Mäkinen innostui viime syksynä Agricola-kävelystä huomattuaan siitä maininnan seurakunnan viikkoilmoituksissa. Hänelle pitkien matkojen liikkuminen on tuttua ennestään. Hän taittaa niitä kävelen, pyöräillen, hiihtäen ja pohjoisessa jopa potkukelkalla. Vaeltaminen on tuttua niin kotimaasta kuin ulkomailtakin.

– Viime kesänä kaikki pitempien matkojen tapahtumat oli peruttu koronan takia, joten Agricola-kävely tuntui juuri sopivalta, kertoo Airi.

Agricola-kävelyyn osallistuminen ei vaadi mitään erityistä. Ainoastaan hyvät kengät ja vaihtovaatetta, esimerkiksi vaihtosukkia, ja evästä reppuun! Toki osallistujalle on etua aiemmasta liikkumisesta, sillä kävelyomatkat ovat melko pitkiä. Yhden etapin kävelemiseen menee 8–9 tuntia. Kävelytahti on kuitenkin monenlaiselle liikkujalle sopiva. Pyhiinvaelluksen kiireetön rytmi varmistaa, että hitaammatkin kulkijat pysyvät mukana.

Airi Mäkinen osallistui viime syksynä Agricola-kävelyn osuuteen Perniöstä Halikkoon. Kävelen kuljettiin mm. Sirkkulasta Alhaisiin menevää vanhaa radan pohjaa.

– Välipysähdykset olivat mukavia. Niiden aikana ehti hengähtämään ja syömään eväitä tai tarvittaessa vaihtamaan vaatetta. Pidän kirkoista ja niiden ympäristöstä, ja esimerkiksi pysähdys Yliskylän kirkolla jäi mieleen, kertoo Airi.

– Mieleenpainuva muisto on pysähdys Piikkiön kirkolla. Meidän ollessa kirkon pihalla kirkosta purkautui ulos juuri konfirmoituja rippikoululaisia. Viimeisen osuuden

päätös ja hartaus Turun tuomiokirkossa olivat myös vaikuttavia.

Kävelen apua lukutaidottomille

Agricolan reitin kulkeminen muistuttaa myös lukutaidon merkityksestä. Meille lukutaito on itsestäänselvyys, mutta maailmassa on vielä 773 miljoonaa lukutaidotonta aikuista. Pipliaseuran Lukutaitoa

naisille Afrikassa -ohjelmassa 20 000 naista Afrikassa oppii lukemaan. Agricola-kävelyn avulla voi tukea lukutaitotyötä.

Airi kokee myös auttamisen tärkeäksi.

– Olen käynyt Tansaniassa ja nähnyt elämää siellä. Sen myötä apu kehitysmäihin on tullut lähelle sydäntä. Toisten auttaminen itseään liikuttamalla on hieno mahdollisuus!

ERIA ALANDER

Hyvän jumpan ainekset

RIITTA KOIVISTO

Monet jumpat loppuvat kesäksi, huomasin särkisalolainen **Lotta Lausti** keväällä kaksi vuotta sitten, ja ajatuspolku johti haaveeseen jatkaa jumppaa ulkona, gospelin kanssa ja samalla parantaa maailmaa.

Idea otti heti tulta, ja palo jatkuu: Särkisaloon kirkkopuistossa on alkanut jo kolmas kesäjumppa, jonka tuotolla autetaan tyttöjen koulunkäyntiä Boliviassa.

"Koska meitä käsketään..."

Puistojumppassa saadaan olla raittiissa ilmassa ja päästään pitämään kunnon turvavälit, ja tietenkin sinne tullaan vain ter-

Särkisaloon ja Perniön rajalta koitoisin oleva liikuntaneuvoja Kaisa Vainio ohjaa puistojumppaa jo toista kesää. – Paikka on hyvä, ei ihan tasainen, mutta joskus mäkiä voi käyttää hyväksi.

veinä. Viranomaisten ohjeet ovat ohjaaja **Kaisa Vainiolle** tuttuja. Uusi asia on, että jumppaajien pitää kaiken varalta olla jälkikäteen tavoitettavissa, joten jokainen ilmoittautukoon Kaisalle viimeistään jumppapäivänä ennen klo 16:ta numeroon 044 202 7393.

Mukaan vielä juomapullo ja jumppamatto – tai vaikka sopiva räsymatto, ei se ole niin tarkkaa, kuittaa Kaisa.

Jumppaan on säävaraus, mutta ohjaaja lupaa olla paikalla joka kerran:

– Vaikka päivällä sataisi, niin illaksi usein selkiää. Viime kesänä ei yhtään kertaa tarvinnut peruuttaa. Ja jos olisi kurjempi keli, voi pitää vähän lyhyemmän jumpan.

Yksinkertainen on hyvää

Vaikka kirkkopuistossa soi gospel, siellä ei harjoitella tansseja tai muita askelluskoreografioita. Siellä on jumppaa eikä se saa olla liian hankalaa:

– Viime kesänä nuorimmat olivat noin 12-vuotiaita ja vanhimmat liki 80. Ja jotkut

ovat kokeneita ja toiset eivät.

Miehiä on vielä ollut harvassa, ja Kaisa haluaa muistuttaa, että jumppa ei ole vain naisille.

Meno on rentoa mutta tavoitteellista. Ohjelmat vaihtelevat, mutta kaikki ei vaihdu joka kerran, joten itselle vaikeampia liikkeitä on mahdollisuus vähitellen oppia. Se antaa iloa ja motivaatiota niin jumppareille kuin ohjaajalle.

Gospelin laaja kirjo

Musiikkilistoja on paljolti tehnyt Lotta Lausti. Ajatellut sanoja ja tempoja. Etsinyt sekä pulssinnostatusmusiikkia että rauhallisempia kappaleita. Rockia, poppia, räppiä, reggaeta. Rakkaita Simojokia ja vaikkapa Edelmännin virsisovituksia, mutta myös maallisempaa, kuten vaikka Apulanan "Valot pimeyksen reunoilla" tai Tehosekoittimen "Maailma on sun". Kaisa on kasvattanut listaa mm. Juha Tapion kappaleilla.

Agricola-kävely Perniöstä Halikkoon aloitettiin viime syksynä kokoontumalla Perniön kirkkoon. Tänä vuonna kävelytapahtumien toteutuminen ja osallistujamäärä riippuu voimassa olevista rajoituksista.

Agricola-kävely lukutaidon puolesta

Agricola-kävely

- Agricola-kävely on alkanut huhtikuussa Pernajasta ja se päättyy Turkuun syyskuussa. Salon seudulla kävellään tänä vuonna 13.6. Tenholasta Perniöön, 28.8. Perniöstä Halikkoon ja 29.8. Halikosta Paimioon. Kävelyn viimeinen osuus on 19.9. Paimiosta Turkuun.
- Agricola-kävelyn ilmoittautuminen on auki Pipliaseuran sivulla www.agricola.fi. Kävelytapahtumien toteutuminen ja osallistujamäärä riippuu voimassa olevista rajoituksista.

Kastetulle lahjaksi puu

Salon seurakunnan antaman kastetodistuksen välissä on lahjakortti, jossa kerrotaan, että seurakunta on hankkinut kastetulle lahjaksi puun Nepaliin tai Tansaniaan.

Puut tekevät hyvää monella tavoin. Jo taimien alkukasvatus tarhoilla antaa työtä ja tukee näin paikallista yhteisöä. Ja pidemmälle ajateltuna kaikki ilmastonmuutosta torjuva lievittää ihmisten ahdinkoa ja edistää seurakunnan työtä.

Seurakunnan lahjoittamat puut istutetaan alueille, joilla paikalliset ovat sitoutuneet ilmastonmuutoksen torjumiseen, ja seurakunta tilittää loppuvuodesta jokaisesta kastepuukortista 10 € Suomen Lähetysseuran ympäristötyöhön. Puiden istutuksen lisäksi rahalla rakennetaan vesipisteitä, valmistetaan puuta säästäviä liesiä ja kehit-

PIXABAY

tään maanviljelysmenetelmiä.

Esimerkiksi Itä-Afrikasta kerrotaan, että kirkko tekee vahvasti lähetystyötä, julistaa evankeliumia ja kasvaa kohisten, ja uusia seurakuntia syntyy. Mutta jos pellot eivät tuota satoa ja ihmiset voivat huonosti, ei kerry myöskään kolehteja ja kymmenyksiä, ja seurakunnat joutuvat rajoittamaan esimerkiksi kirkkojen rakentamista.

KIRSTI KIRJAVAINEN

Ilmastotyötä myös Nepalissa

Loppukesällä on mahdollisuus tutustua tarkemmin Suomen Lähetysseuran työhön Nepalissa. Lähteti Kirsti Kirjavainen on työskennellyt maassa 35 vuotta ja esittelee Lähetysseuran kummilapsityötä sekä ilmastonmuutoksen ja kestävä kehityksen vaikutuksia Nepalissa.

Kummityo on muuttanut monen nepalilaisen lapsen elämän.

Kummilapsi-ilta "Toivoa koulunkäynnillä"

ma 30.8. klo 18 Salo-Uskelan seurakuntatalossa, Kirkkokatu 6.

Valokuvanäyttely "Toivoa ilmassa"

kestävästä kehityksestä ja ilmastonmuutoksen vaikutuksista 30.8.–18.9. Salon pääkirjastossa. Kirsti Kirjavainen on tavattavissa kirjastossa la 18.9. klo 9–13.

Hyvää myös kauas maailmalle!

Jumpakerrasta kerätään viiden euron käteis- tai mobile pay -maksu (numeroon 27237), ja tänä vuonna raha tilitetään Bolivian Verena Wellsin oppilaskotiin, joka toimii täysin Lähetysseuran varoin.

Kohde on sarkisalolaisille erittäin luonteva: Lähetysseuran Latinalaisen Amerikan työn aluejohtaja on **Arja Koskinen**, syntynään sarkisalolainen ja nykyäänkin kesäasukas. Hänen kauttaan on lähetetty juuri Boliviaan muunkinlaista tukea.

Verena Wellsin oppilaskodissa asuu 21 tyttöä useammasta eri alkuperäiskansasta. Ilman ulkopuolista tukea pienistä vuoristokylästä Andeilta kotoisin olevien tyttöjen koulutie jäisi lyhyeksi. He kävisivät vain kodin lähellä olevat alimmat koululuokat, sillä ylempien luokkien kouluihin kulkeminen olisi heille liian vaarallista: matkalla on sekä panttereita että "kaksijalkaisia petoja", kuvaili Arja Koskinen viime kesänä. Oppilaskoti on heille turvallinen asuinpaikka, ja tytöt ovat parhaimpia luokallaan.

Kodista tytöt saavat ruoan, opetusapua, kristillistä kasvatusta ja huolenpitoa, ja he oppivat tuntemaan oikeutensa. – Nyt koronan aikana he tarvitsevat myös etäopetuslaitteita.

Kokonaisvaltainen kokemus

Lotta Lausti puhuu varmaan monen kokemuksesta: On ihana jumpata avarassa tilassa, kauniissa miljöössä, taustalla hyvä gospel. Yllä on sininen taivas – no, rakeitakin on satanut – ympärillä vanhoja puita ja lan-kuttaessa voi tutustua poimulehteen ja johonkin pieneen ötökkään.

*"Taivas, josta näämme unta,
valon valtakunta,
Kristus meidän kanssamme.
Kuinka häikäisevän kirkas,
huikaisevan kaunis,
ihmeellinen maa on se."*

Pekka Simojoki,
Häikäisevän kirkas

ARJA KOSKINEN

Verena Wellsin opiskelijoita viiden vuoden takaa: Ompelua harjoitteleva Mariel (etualalla) on kuvan ottamisen jälkeen valmistunut lukioista ja hakee yliopistoon. Gladis jätti koulun kesken ja meni naimisiin.

Jumalanpalvelukset ja kesäkirkot

Jumalanpalvelukseen kotisohvalta

Seurakunnan YouTube-kanavalla on kesäaikakin katsottavissa jumalanpalvelus joka sunnuntai klo 10. Sunnuntaina 6.6. ja 13.6. lähetys tulee Angelniemeltä ja sen jälkeen Uskelasta elokuulle saakka. Striimatut jumalanpalvelukset säilyvät YouTubessa katsottavissa pari viikkoa.

Kaikki Uskelan kirkon konfirmaatiojumalanpalvelukset striimataan, mukaan lukien useammassa erässä toteutettavat konfirmaatiot. Suoratoistona nähdään konfirmaatiojumalanpalvelukset myös Halikosta, Perttelistä ja Perniöstä. Juhannuksen ulkoilmajumalanpalvelus veden ääreltä tulee katsottavaksi tallenteena.

Jumalanpalveluksen voi kuunnella joka sunnuntai klo 10 Järviradion taajuudella 102,9 MHz. Jumalanpalveluksia radioidaan sekä Halikon että Uskelan kirkosta. Ajantaisaiset tiedot löytyvät viikkoilmoituksista.

Mahdollisuus ehtoolliseen

Vaikka yhteinen jumalanpalvelus on etenkin vielä alkukesästä läsnäoloa pääsääntöisesti radion ja verkon välityksellä, ovat kirkkojen ovet silti auki toivottaen tervetulleeksi viipyilemään sanan ja sakramentin äärellä. Koronaohjeistuksia noudattaen kirkkoon voi tulla hiljentymään, huokaisemaan, istahtamaan hetkeksi, tapaamaan seurakunnan työntekijän ja polvistumaan ehtoollispöytään.

Tiedot kirkkojen ehtoollisaukioloista tarkentuvat sen mukaan, miten yhteinen ehtoollisenvietto ja messujen toteuttaminen on jälleen rajoitusten puitteissa mahdollista. Seuraa ajankohtaista tiedotusta seurakunnan verkkosivuilla ja viikkoilmoituksissa.

PIXABAY

Jumalanpalvelukset kesällä

- Joka sunnuntai klo 10 katsottavissa suoratoistona ja myöhemmin videotallenteena YouTubessa.
- Joka sunnuntai klo 10 kuunneltavissa Järviradiosta taajuudella 102,9 MHz.
- Juhannuspäivän jumalanpalvelus la 26.6. nähtävissä tallenteena YouTubessa.
- Kesä-, heinä- ja elokuussa mahdollisesti seurakuntalaisille avoimia jumalanpalveluksia kirkkoissa henkilömäärärajoituksia, turvavälejä ja muita viranomaisten ohjeistuksia noudattaen.
- Perinteisiä ulkona pidettäviä kesäkirkkoja myös suunnitteilla mm. Perttelin Juvankoskella, Vaskion perinmäellä, Perniön pappilan pihalla, Särkisalon Slätholmassa ja Ulkoluodolla.

PIXABAY

Kesäkeskiviikot

Kesä-, heinä- ja elokuussa kokoonnutaan keskiviikkoisin klo 13–15 Salon kirkkoon, kirkkopuistoon tai seurakuntataloon kahvittelemaan ja viettämään yhteistä aikaa. Mukana on seurakunnan työntekijöitä ja vierailijoita mm. lähestyöstä. Kesäkeskiviikot alkavat kesäkuussa, kun koronarajoitukset sallivat. Tarkemmat tiedot kesäkeskiviikoista löytyvät seurakunnan viikkoilmoituksista ja verkkosivuilta niiden alkaessa.

Perheiden kesä 2021

Kesäinen perhekerho

Ollikan seurakuntakodissa tiistaina 8.6. ja 15.6. klo 9.30-11.30

Perheleiri "Kartalla" Naarilan leirikeskuksessa

la-su 21.-22.8., ilmoittautuminen aukeaa 2.8. seurakunnan nettisivuilla.

Perheiden piknik-päivät leirikeskuksissa:

- 3.6. Lammenjärvellä klo 10-17
- 10.6. Lammenjärvellä klo 10-17
- 17.6. Kesä-Angelassa klo 10-17
- 10.8. Reilassa klo 10-18

Lentotapahtuma Kiikalan lentokentällä

su 22.8. klo 12-17

Juhannusaatto Naarilan leirikeskuksessa

Saunat, buffet & pihapelit aukeavat klo 16, lipunnosto klo 18, kokko syttyy klo 20. Juhannusjuhla toteutuu, mikäli rajoitukset sallivat.

Juhannusjuhlaa vietetään myös

Perttelissä Juvankosken kesäkodilla, **Kiikalan** Lammenjärvellä ja **Perniössä** Reilan leirikeskuksessa, mikäli koronarajoitukset sallivat.

Tarkemmat tiedot tapahtumien toteutumisesta, lisätietoja ja tilojen osoitteet, kaikenikäisten kesätilaisuuksia yms. löydät www.salonseurakunta.fi

SALON
SEURAKUNTA

Lasten-
kirkko

PIXABAY

Lauletaan yhdessä!

Kesällä pääsee laulamaan yhdessä kesä-, heinä- ja elokuussa koronarajoitusten puitteissa. Salon kirkon takapihalla järjestetään pihaveisuut maanantai-iltaisina. Sateen sattuessa lauletaan kirkossa sisällä. Kiskon seurakuntatalon pihassa pidetään lauluilta tammien alla kolmena keskiviikkoiltaan. Muurlan alueen järjestämä lauluilta Juvankosken kesäkodilla järjestetään kolmena torstai-iltaan. Tarkemmat tiedot lauluilloista seurakunnan viikkoilmoituksissa ja verkkosivuilla niiden alkaessa.

Kitarakonsertti Teijon kirkossa

Kitaristi Santeri Rautiainen konsertoi la 17.7. klo 18 Teijon kirkossa. Konsertin ohjelmassa on renessanssin, barokin, klassisromantiikan ja neoklassismin musiikkia säveltäjiltä François de Fossa, J.S. Bach, Vicente Asencio ja John Dowland. Ohjelmassa kuuluvat niin espanjalainen kitaravirtuositeetti kansallisromanttisine vaikutteineen kuin barokin ja renessanssin pohdiskelevaisuus ja melankolia. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €.

Kesävirsiä ja kesäistä musiikkia

Salon kanttorit Lauriina Hurtig, Hanna-Leena Keinänen, Maria Rainio-Alaranta, Maria Sirén, Kaisa Suutela-Kuisma ja Samuli Takkula esittävät kesävirsiä ja muuta kesäistä musiikkia konserttitalenteella, joka tulee katsottavaksi ja kuunneltavaksi kesäkuun alussa Salon seurakunnan YouTube-kanavalle.

Yhteissyntymäpäiväjuhlat

Mikäli koronarajoitukset sallivat, elokuusta alkaen on tarkoitus järjestää tauon jälkeen yhteissyntymäpäiväjuhlia. Halikossa pidetään eloiltamat 70-, 75-, 80- ja 85-vuotiaille elokuussa. Kiikalan ja Suomusjärven 70-, 75-, 80- ja 85-vuotiaille järjestetään juhla syyskuussa, ja Perttelissä on syyskuussa juhla sekä 70-vuotiaille että 75-, 80-, 85- ja 90-vuotiaille. Lokakuussa on Kuusjoella kaikkien sankareiden juhla ja Särkisalossa juhliin iltaruskon kokoontumisen yhteydessä. Yhteissyntymäpäiväjuhlista ja niihin ilmoittautumisesta tulee tietoa niiden varmistuttua seurakunnan viikkoilmoituksiin ja verkkosivuille.

Päivä hiljaisuudessa

Hiljaisuuden polku Teijolla

La 14.8. Matildanjärven ympäri. Polulle lähdetään klo 13 Teijon luontokeskukselta ja retki päättyy noin klo 17. Polun pituus on n. 6 km. Polulla pysähdytään kuuntelemaan ja aistimaan ohjattujen harjoitusten avulla. Kodalla nautitaan omat eväät. Polku kävellään hiljaisuudessa miettien, kodalla voi halutessaan puhua. Matkaan pääsee myös klo 12 Salon keskustan seurakuntatalolta. Ilmoita kyytitarpeesi ja mahdollisuutesi ottaa kyytiisi muitakin vaeltajia Liisi Kärkkäiselle p. 044 774 5266.

Hiljaisuuden päivä Reilassa

La 18.9. klo 10–18 Perniön leirikeskus Reilassa. Tule levähtämään päiväksi hiljaisuuteen. Yhteisten rukoushetkien lisäksi voit ulkoilla, sauna, lukea tai vain olla levossa. Päivän hinta 15 € sisältää aamukahvin, lounaan sekä iltapalan. Hiljaisuuden päivään ilmoittaudutaan 16.8.–3.9. seurakunnan verkkosivujen kautta. Lisätietoja antaa Anne Kössi p. 044 774 5386, anne.kossi@evl.fi.

Retriittejä syksyllä

- Deep Talk -retriitti 10.–12.9. Naarilan leirikeskuksesta. Vetäjinä Anne Kössi, Tuula Valkonen ja Tarja Laurila. Tiedustelut: anne.kossi@evl.fi tai p. 044 774 5386.
- Äijäretriitti 24.–26.9. Perniön leirikeskus Reilassa. Vetäjinä Miika Rosendahl ja Timo Viitanen. Tiedustelut: miika.rosendahl@evl.fi, p. 044 774 5390 ja timo.viitanen@evl.fi, p. 044 774 5295.
- Molempien retriittien hinta: salolaisil-

ta ja työssä käyville 80 €, työttömiltä, opiskelijoilta ja eläkeläisiltä 60 € ja muilta kuin salolaisilta 105 €. Retriitteihin ilmoittaudutaan osoitteessa www.salonseurakunta.fi > Tule mukaan > Jumalanpalvelukset ja uskonelämä > Retriitit.

- Lokakuussa pidettävä taideretriitti on täynnä, mutta varapaikkoja voi tiedustella Liisi Kärkkäiseltä p. 044 774 5266, liisi.karkkainen@evl.fi.

Viikon virsi

Viikon virsi jää tauolle. Tähän saakka julkaistuja virsiä voi kuunnella Salon seurakunnan YouTube-kanavalla.

Kouluun lähtevien siunaaminen

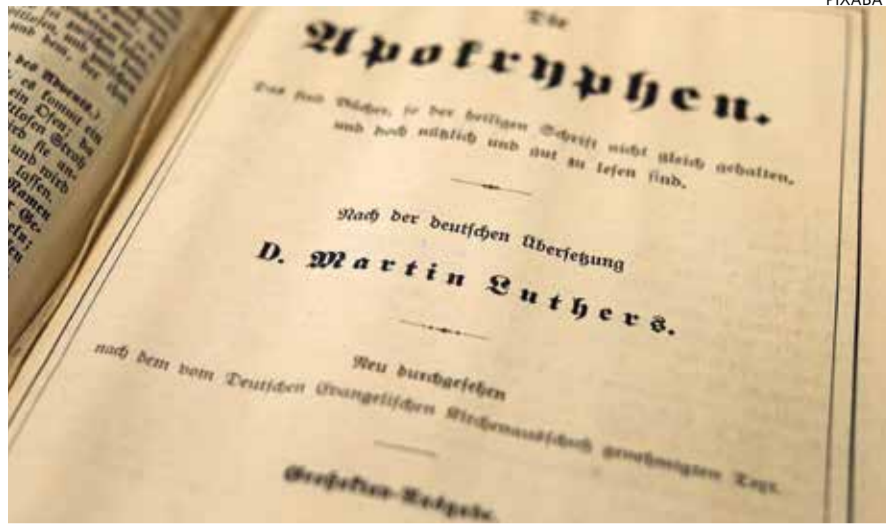
Tulevia ekaluokkalaisia siunataan elokuussa koulutielle kotikirkkoissa. Seuraa viikkoilmoituksia lehdistä ja seurakunnan verkkosivuja!

Salatietoa vai ”hyvät ja hyödylliset lukea”?

TIMO VIITANEN

Raaamattu ei syntynyt kerralla, vaan vähä vähältä. Kristitty, joka lukee pyhää kirjaa Jumalan sanana, ei silti ole sen tippuneen alas taivaasta sellaisenaan, valmiina ja viimeisteltyinä. Ihmiset ovat tehneet vuosisatojen mittaisen kirjoitus-, toimitus- ja koostamistyön, jonka lopputuloksena meillä on kirja, josta käytämme Raamatun nimeä. Ja sen kautta Jumala haluaa meille viestiä.

Raamatun syntyprosessin monivaiheisuus merkitsee kuitenkin, että Raamatun rajat eivät ole jyrkät. Tämä ei ole mielipide tai aatteellinen kannanotto, vaan historiallinen tosiasia: eri kirkkokunnat käyttävät hieman toisistaan poikkeavia raamatunlaitoksia. Joillain, kuten Etiopian kirkolla, laaja kirjakokoelma muistuttaa enemmän luostarikirjaston kortistoa kuin suomalaiselle tuttua, yksien kansien väliin mahtuvaa koelmaa. Yleensä kuitenkin vanhojen kirkkojen, siis esim. katolisen tai ortodoksisen, piipiat poikkeavat luterilaisista rippikouluraamatusta paljon vähemmän. Niiden Vanhasta testamentista löytyy muutama kirja, jotka ovat olleet aikanaan tuttuja lähinnä niille juutalaisille, jotka lukivat pyhiä tekstejään kreikankielisinä käännöksinä. Ja kun varhaisille kristityillekään ei heprea ollut välttämättä tuttu kieli, Raamatua luettiin tuon ajan sivistys- ja bisneskielellä,

PIXABAY

kreikaksi. Sen myötä sitten levisi laajempi kirjakokoelmakin.

Luther ja kumppanit puolestaan toimivat ajassa, jossa sivistysihanteena oli vanhan ja alkuperäisen elvyttäminen. Siksi vain alkuperäisimmäksi katsottu heprealainen kirjakokoelma kelpasi. Luther ei kuitenkaan ollut ehdoton. Nämä ”ylimääräiset” kirjat luokiteltiin varsinaisen Raamatun ulkopuolelle kuuluviksi, mutta Luther ei muuten torjunut niitä. Vaikka ne olivatkin ”vain” inhimillisiä, ne olivat kuitenkin ”hyvää ja hyödyllistä luettavaa” siinä kuin mikä tahansa hyvä hartauskirja, ja saivat jäädä luterilaisilla alueilla painettuihin Raamattuihin. Ne vain sijoitettiin erilliseen osastoon Vanhan ja Uuden testamentin väliin. Myös leviävän lukutai-

don Suomessa kansa – ne, joilla oli mahdollisuus päästä kalliita kirjoja lukemaan tai kuulla toisten ääneen lukevan – tutkaili näitä kirjoja ja tunsivat niiden tarinoita. Näin mm. Aleksis Kiven kirjoittamat kaulokirjalliset hahmot saattavat muistella, mitä ”Syyrakki” (Jeesus Siirak) sanoo; Kivi saattoi luottaa siihen, että lukijat tietävät, mistä puhutaan.

Kaikki eivät kuitenkaan jakaneet Lutherin käsitystä näiden kirjojen hyödyllisyydestä. Erityisesti Brittein saarten reformoidut kirkot olivat asiassa yleensä tiukempia: joko jokin on Jumalan sanaa tai sitten se ei ole – Lutherin ratkaisu koettiin puolivillaiseksi ja siksi torjuttu. Jos jokin ei ole Jumalan sanaa, sitä ei tule harhaanjohtavasti liittää Raamatun pyhien kirjojen joukkoon.

Tämä asenne vaikutti myös luterilaiseen Suomeen siten, että raamattuseuraliike, joka ensimmäistä kertaa levitti kohtuuhintaisia Raamattuja (lähes) kaiken kristikansan ulottuville myös Suomessa, sai rahoituksensa merkittävältä osin alueilta, joilla yllä kuvattu reformoitu ajattelumalli oli vallitseva. Näin katosivat nämä mielenkiintoiset kirjat suomalaistenkin Raamattuista – joksikin aikaa. Tämä tiukempi ajatusmalli ei muuten edusta esim. Suomen Pipliaseuran nykyistä kantaa.

Miten näihin kirjoihin pitäisi nykypäivän suomalaisen evankelis-luterilaisen kristityn suhtautua? Oma ehdotukseni on: ota ja lue! Kirkkomme ei edelleenkään perustele yhtään opinkappaletta tai eettistä kannanottoa (pelkästään) näillä kirjoilla – tähän oli Lutherille ja muille reformaattoreille se iso ja tärkeä kysymys – mutta elämä rikastuttavaa luettavaa ne ovat edelleen.

Ai niin: mitä ne siis olivatkaan, nämä kirjat? Meillä puhutaan usein *apokryfikirjoista*, mikä ei tavallaan ole vääriä, mutta kun samaa nimeä käytetään toisinaan myös Uuden testamentin *pseudepigrafeista*, niin sekaannusten välttämiseksi on kenties parempi puhua samaa kieltä kuin muu kristikunta ja käyttää nimitystä *deuterokanoniset kirjat*. Ja jos et pysynyt perässä, niin älä huoli: mikään autuuden kysymys tämä ei ole.

Ja tähän tahdon päättää.
(2. Makk. 15:39b)

Puhuminen auttaa

Salon seurakunta aloittaa kaksi Senioripysäkki-ryhmää syyskuussa. Ryhmät ovat HelsinkiMission kehittämää, yli 60-vuotiaille tarkoitettuja terapeuttisia keskusteluryhmiä. Ne ovat maksuttomia ja luotamuksellisia. Ryhmässä on tarkoituksena jakaa omia ajatuksia ja tunteita, sekä löytää niille uusia merkityksiä ja näkökulmia. Tavoitteena on yksinäisyyden, masennuksen ja ahdistuksen lieventäminen. Senioripysäkki-ryhmät kokoontuvat 1,5 tunnin ajan kerran viikossa, 15 viikon ajan. Ryhmiin osallistuu 5–8 henkilöä. Salossa toinen ryhmä kokoontuu etänä Teamsissa ja toinen seurakunnan tiloissa. Ryhmiin ilmoittautuneet haastatellaan kesän aikana. Ilmoittautumiset ja kyselyt 15.6. mennessä: Teams-etäryhmään Maija-Liisa Risto-

SENIORIPYSÄKKI®
KESKUSTELURYHMÄ
YLI 60-VUOTIAILLE
SENIORI
PYSÄKKI
HELSINKI
MISSION

la-Niskalalle p. 044 774 5272, maija-liisa.ristola-niskala@evl.fi ja seurakunnan tiloissa kokoontuvaan ryhmään Sari Rämölle p. 040 520 9673, sari.ramo@evl.fi.

Papin rouva -elokuva kaipaa avustajia

Angelniemen kirkolla tehdään kesällä elokuvaa, ja miljöössä alkavat liikuskella Juhani Ahon Papin rouva -romaanin ihmiset. Elokuvan pääosissa on ammattinäyttelijöitä, mutta projekti tarvitsee avustajia seurakuntalaisiksi jumalanpalveluskohtaukseen, jota kuvataan Angelniemen kirkossa 13.7. klo 9–14. Jos sinulla on mahdollisuus päästä avustamaan kirkkokansaksi 1800-luvun lopusta kertovaan epookielokuvaan, niin ota yhteyttä 10.7. mennessä osoitteeseen m.koivaara@saunalahti.fi. Elokuvan käsikirjoittaa, ohjaa, kuvaa ja tuottaa ohjaaja ja

SANNA HUHTELA

Papin rouva -elokuvan Elli Aarnio (Tuuli Mattila) ja kesävieras Olavi Kalm (Jarno Hyökyaara) palaamassa kalasta.

kuvataiteilija Sanna Huhtela. Elokuvan alustava valmistumisaikataulu on vuoden 2022 loppu, ja se on saanut myös teatterilevitys-sopimuksen.

SALON⁺
SEURAKUNTA

Torikatu 6,
24100 Salo
vaihe puh. 02 774 51
salonseurakunta@evl.fi
www.salonseurakunta.fi
Kirkkoherra
Timo Hukka
0400 784 322
timo.hukka@evl.fi

KIRKKOHERRANVIRASTO

Torikatu 6, puh. 02 774 5206
avoinna ma-to klo 9–13, pe suljettu
salonseurakunta@evl.fi

Virkatodistukset, sukuselvitysten tilaaminen, avioliiton esteiden tutkinta, kirkollisten toimitusten varaaminen (kaste, vihkiminen, hautaus).

Kirkkoherranvirasto palvelee toistaiseksi vain puhelimitse ja sähköpostitse.

Toimitusten ajanvaraus
puh. 02 774 5207

Sukuselvitykset
puh. 02 774 5208
sukuselvitykset.salo@evl.fi

TALOUSTOIMISTO

Torikatu 6, toinen kerros
ma-to klo 9–13
puh. 02 774 5200
hauta-asiat 02 774 5209
(hautapaikat, hautojen hoito)

Toimisto palvelee toistaiseksi vain puhelimitse ja sähköpostitse:
taloustoimisto.salo@evl.fi

Toimistopäällikkö
Leena-Maija Rantala
044 774 5301
leena-maija.k.rantala@evl.fi

Kiinteistöpäällikkö
Kai Fagerström
044 774 5333
kai.fagerstrom@evl.fi

Seurakuntapuutarhuri

Markku Johansson
044 774 5285
markku.johansson@evl.fi

DIAKONIA

Vastaanottoaikojen varaukset puhelimitse:

Halikko
ma ja to klo 9–10
puh. 044 774 5373

Perniö & Särkisalo
ti ja to klo 9–10
puh. 044 774 5354

Salon-Uskela, Kiikala & Suomensjärvi
ma-ti ja to-pe klo 10–12
puh. 044 774 5216

Aila Parkkinen
Diakoniatyöntekijä

Tiistai 4.5.2021

Kun käännyn diakoniatalon pihaan, huomaan minua jo odoteltavan, vaikka olenkin etuajassa. Diakoniatalon ovet ovat koronan vuoksi lukittuna, ja menemme sisään samalla oven avauksella.

Kun voinnit on kysely, pääsemme varsinaiseen asiaan. Perhe on ollut tiukoilla, etäkoulun myötä ruokaa on tehty enemmän, eikä kaikkiin laskuihin ole riittänyt rahaa. Voisikohan jotakin laskua lykätä tai saisiko lainaan lyhennysvapaata? Talousselvityksestä selviää, että perhe voi saada talous- ja elintarvikkeiden hankintaan apua. Kun vielä haen pakastimesta perheelle lahjoitusruokaa, helpotus vierähtää poskelle kyyneleenä.

Seuraava asiakkaani ei pääse itse liikkumaan, joten lähdän viemään aiemmin sovitun ruokakassin hänen ovelle. Otan mukaani toisenkin kassin, nyt kun ruokaa taas on tullut. Molemmilla ovilla saan iloisen vastaanoton ja vaihdamme korona-ajan tapan kuuluiset ulko-ovella. Josko syksyllä voisim-

me jo istahtaa keittiön pöydän ääreen?

Iltapäivällä tapaan äidin, jonka lasten kasvua olen saanut seurata vauvasta saakka. Kouluikään on ehditty ja käynnit diakoniatoimistossa on yleensä sovittu lasten kouluikäisiin. Poika soittaa äidilleen videopuhelun kesken kaiken ja saan myös vilkutella hänelle. Avustusasiat sujuvat vaivattomasti tutuksi tulleen äidin kanssa.

Iltapäivän päätteeksi kuuntelen eläkeläistä, jolla on useita sairauksia ja suuret lääkekulut. Koska tiedän hänen tilanteeseensa johtaneita syitä, huokaan hiljaa. Enhän minä voi kuin kuunnella ja rukoilla; varaan uuden ajan kuukauden kuluttua.

Kun kävelen pihan poikki autolleni, ajatuksiini nousee tulevan kesän rippikouluryhmä ja sen palvelutehtävä. Miten sen voisikaan toteuttaa korona-ajana? Päätän jatkaa sen pohtimista huomenna...

Raisa Saari
Emäntä-siivoaja

Ke 5.5.2021

Työpäivä alkoi Kuusjoen seurakuntatalossa seitsemältä. Lasten kerhotila oli ollut käytössä, ja se siivotaan aina ennen uutta kerhopäivää. Sitten luin sähköpostit, laitoin tuntikirjaukset ajan tasalle ja tarkistin Katrinasta, mitä varauksia ja tehtäviä on tulossa.

Tietokonetyöt jäivät tähän aamuun, kun kaksi edellistä päivää olin ollut Helisnummella: orvokit oli istutettu ja oli haravoinnin aika – ja vakiporukkaa osa vielä karanteenissa.

Siivosin vielä salin, eteisen, vessat ja keittiön. Tilat olivat vapun munkkimarkkinoitten jäljiltä. Viikonloputilaisuuksia on nyt ollut harvemmin kuin normaali-aikaan, ja markkinatkin olivat tavallista pienemmät: työntekijäporukalla teimme jotain 500 munkkia, mutta kun vapaaehtoiset ovat saaneet olla mukana, niitä on tehty reilusti yli 1000.

Kuusjoen jälkeen siirryin Pertteliin, meidän yhdis-

tetyn alueen työntekijäkokoukseen. Suunniteltiin kesän toimintaa, jumalanpalveluksia, leirejä, ja puhuttiin syksystäkin, sillä seuraava kokous olisi vasta silloin. Laitoin kokoukselle kahvit. Ja istuimme isossa salissa maskien kanssa – ei mikään normaalitilanne.

Lasten tilat siivosin täälläkin: Perttelissä on kaksi kerhokertaa viikossa ja perhekerho, Kuusjoella on nyt ollut vain perhekerho. Loppuajalla jäi aikaa pestä muutama salin ikkuna.

Mieluisimpia töitä ovat erilaisten tilaisuuksien järjestäminen, varsinkin jos vielä tarjoiluihin saa aikaan vapaita kädet: tykkään leipoa ja nähdä seurakuntalaisia. Olen myös kukkafriikki. Toivottavasti kesän tapahtumat, leirit ja muut saadaan pidettyä: silloin olen paljon Juvankoskella.

diakoniatoimisto.salo@evl.fi
Yhteydenottopyynnön voi jättää myös tekstiviestillä, vastaajaan tai sähköpostiin.

Kisko & Muurla
Varaukset suoraan diakoniatyöntekijälle
puh. 041 442 4747.

Kuusjoki & Pertteli
Varaukset suoraan diakoniatyöntekijälle
puh. 040 849 6720.

DIAKONIATYÖN VAATEAPU

Asiointi ajanvarauksella
ma-ti ja to-pe klo 10–12
p. 044 774 5216
diakoniatoimisto.salo@evl.fi

PERHEASIAIN NEUVOTTELUKESKUS

Kauppa- ja palveluskeskus Plaza,
Vilhonkatu 8, kolmas kerros
ajanvaraus ti ja to klo 12–13
puh. 044 774 5217
perheneuvonta.salo@evl.fi

VAPAAEHTOISTYÖ

Koordinaattorina
diakoni Sanna Saramo
puh. 044 774 5296
Tehtäviä tarjolla verkkosivustolla
vapaaehtoistyö.fi/salo.

3/2021

Julkaisija
Salon seurakunta
Torikatu 6, 24100 Salo
www.salonseurakunta.fi

Toimitus
Päätoimittaja Timo Hukka
p. 0400 784 322
timo.hukka@evl.fi

Toimitussihteeri
Marja Roiko
p. 044 774 5305
marja.roiko@evl.fi

SANOMAT
Seurakunta

Sivunvalmistus
Salon Seudun Sanomat Oy
Anni Mäkinen

Jakelu Varsinais-Suomen
Tietojakelu Oy ja Posti Oyj

Paino
Salon Lehtitehdas,
Salo 2021

Painos 26 552 kpl

Kesäkonserttisarja Salon kirkoissa

Salon seurakunnan perinteinen kesäkonserttisarja sunnuntaisin tarjoaa musiikkia viideltä vuosisadalta, monista maista ja tyyilajeista – toivottavasti jokaiselle jotain mieleistä kuultavaa.

Koronan vaikutukset näkyvät myös konserttikesässä. Konserttikirkot on valittu niiden koon perusteella, sillä isoimmissa kirkoissa turvavälejä on helppo noudattaa. Sarjan kaikki yhdeksän konserttia on sijoitettu heinä- ja elokuulle, ja niiden toteutumiseen vaikuttavat sillä hetkellä mahdollisesti voimassa olevat rajoitukset. Seuraathan ajantasais- ta tietoa verkkosivuilla ja viikkoilmoituksissa kesän kuluessa!

Konsertit alkavat klo 20 ja niihin on vapaa pääsy. Ohjelmalehtinen maksaa 10 euroa.

4.7. Halikon kirkko

Romantiikan juhlaa

Salon musiikkiopiston opettajat, pianisti Angela Saarinen ja alttoviulisti Antti Vesterinen, esittävät kesäsarjan avajaiskonsertissa romantiikan ajan musiikkia Saksasta ja Belgiasta. Säveltäjinä ovat Robert Schumann, Johannes Brahms ja Henry Vieuxtemps. Konsertissa otetaan käyttöön Halikon kirkon uusi Yamaha-flyygeeli.

11.7. Uskelan kirkko

Seineltä Salonjoelle

Urkutaiteilija Santeri Siimeksen urkukonsertissa päästään pariisilaistunnelmiin. Ohjelmassa on Pariisissa työskennelleiden tai ainakin opiskelleiden ranskalaisten ja belgialaisten romantiikan ajan säveltäjien musiikkia – suurelta osin Suomessa vähemmän tunnettua ohjelmistoa, joka kuitenkin sopii erinomaisesti Uskelan kirkon hienolle romanttiselle soittimelle. Konsertin päättää esimerkki Siimeksen omasta ranskalaishenkisestä urkutuotannosta, niin ikään Seinen rannoilta innoituksensa saanut Suite parisienne.

18.7. Perniön kirkko

Jazz-akvarelleja

The Watercolors on kolmen ammattimusiikon yhtye, jossa soittavat oboisti Janne Saarinen, vibrafonisti Ilkka Uksila ja kontrabasisti Joonas Tuuri. Soittajat maalailevat musiikillaan pienimuotoisia, mutta elegantteja "jazz-akvarelleja", jotka kuljettavat kuulijaa meren rannoilta metsän siimekseen.

25.7. Halikon kirkko

Kuulaa kesäillassa

Kaisa Kraft, sopraano, Eero Lasorla, tenori, ja Samuli Takkula, baritoni, ovat osallistumassa Toivo Kuula -kilpailuun ja esittävät konsertissa kilpailuohjelmistoaan. Toivo Kuulan laulujen lisäksi ohjelmassa on lauluja mm. Merikannolta, Kilpiseltä, Mikko Heiniöltä sekä Sibeliukselta. Säestyksestä vastaavat Tuula Hällström ja Marjukka Eskelinen, piano.

1.8. Kiskon kirkko

Eine kleine Bachmusik

Barokkiyhtye Baccanon konsertissa kuullaan osia J. S. Bachin soolosellosarjoista, koraaleista ja kantaateista. Yhteessä soittavat Hanna Haapamäki, nokkahuilu, Anni Elonen, viulu, Jussi Seppänen, sello, ja Eero Palviainen, luuttu. Suuri osa Bachin kamarimusiikista löytyy useina säveltäjän omina eri versioina ja instrumentaatioina. Tällä kierrätyksellä Bach varmisti, että hänen parasta musiikkiaan kuultaisiin useammin kuin vain kerran.

8.8. Kiikalan kirkko

Kansanvirsien pyörteissä

Senni Valtonen on monipuolinen muusikko, kanttori, opettaja, säveltäjä ja multi-instrumentalisti, joka uiskentelee mielellään erilaisten kansansoitinten sopassa. Hän soittaa virsiä, improvisaatioita ja perinnesävelmiä kansansoittimilla. Konsertissa kuullaan kanteletta, nyckelharppaa, erilaisia puhaltimia ja laulua.

15.8. Perniön kirkko

Dear, if you change - englantilaisia luuttulauluja

Konsertissa kuullaan englantilaisten säveltäjien Henry Purcellin ja John Dowlandin lauluja Annamaria Hannosen esittämänä. Häntä säestää viola da gamballa Mikko Perkola. Laulujen teemoina kulkevat suuret tunteet, rakkaus ja suru.

22.8. Halikon kirkko

Versaillesin kultaa

Konsertissa kuullaan tyylinmukaisin instrumentein esitettyä ranskalaisen barokin trionsonaatteja Aurinkokuningas Ludvig XIV:n ajalta. Esittäjänä on barokkiyhtye Tuohi, jossa esiintyvät Kirsti Apajalahti ja Anna Pohjola, viulu, Pieta Mattila, viola da gamba, Kaisamaija Uljas, teorbi ja luuttu, ja Laura Vihreäpuu, cembalo.

29.8. Uskelan kirkko

L'Amante Segreto - barokin naissäveltäjien helmiä

Kesäsarjan päätöskonsertin ohjelmassa on upeaa barokin naisten säveltämää musiikkia. L'Amante Segreto -konsertti koostuu Barbara Strozzin, Maria Teresa Agnesi Pinottinin, Isabella Leonardan, Julia Pinelin sekä Elisabeth Jacquet de la Guerren sävellyksistä. Hivelevän kauniit sävelet vievät kuulijan aikamatkalle barokin pyörteisiin. Barokkiyhtye Ombra Sonorassa yhdistyvät ammattitaito ja intohimo barokkimusiikkia kohtaan. Siinä esiintyvät Petra Schauman, laulu, Mirva Laine, barokkiuihu, Ritva Hautsalo, gamba ja lirone, sekä Päivi Vesalainen, cembalo ja urut.

